Ч. 245 (14.789). Львів, субота 6. листопада 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 40 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Чи це по закону?

ПРИЛЮДНИЙ ЗАПИТ ДО П. КУРАТОРА ЛЬВІВСЬКОЇ ШКІЛЬНОЇ ОКРУГИ.

В Сяноці в останніх тижнях помічується масове явище переходу дітей гр.-кат. обряду на навчання релігії латинського обряду. Разом нараховуємо в Сяноці таких 14 випадків! Маємо дані твердити, що це діється не без інспірації чи натиску посторонніх чинників. Звичайно батьки присилають записки, що „бажають" собі того, щоб їх діти ходили на латинську релігію. І це вистачає! Не помагають інтервенції в місцевих шкільних чинників.

Знаємо, що згідно з істнуючими законами дитина поміж 7. і 14. роком життя не може змінити свого обряду ані сама, ані не можуть цього зробити її родичі. Знаємо теж, що згідно з цими законами діти поміж 7. і 14. роком життя мусять ходити на релігію того обряду, в якому їх охрещено. Тому запитуємо П. Куратора: чи захоче він повчити підчинені собі органи, щоб респектували обовязуючі закони і не тільки не причинювалися посередньо, чи безпосередньо до зміни навчання релігії, але навіть, щоб відповідно повчали збаламучених родичів і протиділали посторонньому натискові. Чи не захоче П. Куратор видати загального зарядження, щоб релігійна боротьба не мала місця на терені школи і щоб не деморалізовано молоді, яка чейже теж уже розуміє, що вона стає предметом у грі посторонніх сил? Врешті, чи не захоче П. Куратор потягнути до відповідальности ті особи в Сяноці, які безпосередньо вносять заколот і розогнюють релігійно-національні відносини на терені шкіл Сянока?

Занепокоєні родичі.

Еспанський національний літак збомбардував французький корабель.

Комунікат червоного міністерства війни, який появився вчора (четвер) пополудні, подає, що в год. 9.30 на висоті Метердо національний гидроплян скинув кільканацять бомб на французький корабель „Корсика" („Корс"), але ніяка з них не влучила.

На алярмові радієві сигнали „Корсики" наспів французький контрторпедовець і 3 еспанські червоні літаки; національний літак утік.

ПОДРОБИЦІ.

З Барсельони подають такі подробиці про напад на „Корсику": Цей корабель відчалив з Барсельони і був уже на висоті Матаро, 6 миль від берега. Тоді

появилися 2 національні гидроплями і зажадали, щоби „Корсика" затрималася. Коли залога спустила рятункові човни і повсідала до них, гидроплями скинули кілька бомб, але не влучили.

ФРАНЦУСЬКІ КОРАБЛІ ПЛИВУТЬ НА ПОМІЧ.

Заки залога покинула „Корсику", корабельна радіостація подала сигнали „С. О. С." Переловив їх французький контрторпедовець „Жерфо" і негайно поплив на поміч. Довідався про напад і французький консуль з Барсельони та вислав туди ще й другий французький контрторпедовець, що стояв на якорі в Барсельоні. Оба кораблі приплили до „Корсики" у хвилині, коли оба гидроплями вже відлітали. „Жерфо" ескортує „Корсику" до Марселю.

Бій французького контрторпедовця з невідомим підводним човном.

ПАРИЖ ЗАПЕРЕЧУЄ СЕНЗАЦІЙНУ ВІСТКУ З БАРСЕЛЬОНИ.

Червоне еспанське міністерство оборони заявило в комунікаті, що вчора (четвер) в год. 16.25

французький контрторпедовець ч. 75, ескортуючи торговельний корабель „Імеритія", помітив 20 миль від Валенсії якесь підводне судно та вистрілив до нього кільканацять разів

З берега буцімто видно було вибухи стрілен у воді.

Французьке міністерство маринарки заявило, що йому нічого не відомо про ту перестрілку.

Від еспанського міністерства оборони не дістало воно потвердження тої вістки.

Японці заняли ще один китайський острів.

Представник японської маринарки заявив, що японці заняли остров Юкан, який панує над входом до пристані Уенчев (на південь від Чекіяну). Китайська агенція заперечує цю вістку.

ВСІ ПІВНІЧНО-КИТАЙСЬКІ ЗАЛІЗНИЦІ В ЯПОНСЬКИХ РУКАХ.

Японці обсадили Ютсес — з тою хвилиною в їхні руки попали всі залізниці північного Китаю. На залізничій лінії Пекін—Ганкав заняли вони Шантес; тепер японські частини стоять перед Тсінанфу.

ЯПОНЦІ ЗРОБИЛИ ВИЛІМ В ОБОХ КИТАЙСЬКИХ ФРОНТАХ.

Після 6. годинного бою японський змоторизований відділ прогнав китайців з їхніх здавна приготованих станиць під Кунченченом. Японський пробоєвий відділ перейшов останній високий гірський провал Шіглін, ледви 30 км. від провінції Шансі-Таюанфу.

І на шангайському фронті дійшло вчора до завзятих боїв; японці перейшли у трьох місцях ріку Сучав.

В чию користь?

Львів, 5. листопада 1937.

Вчора подали ми по змозі широкий зміст найновішого розпорядку Преосв. Гр. Хомишина, яким він забороняє духовенству своєї епархії належати до світських установ на основі вибору членами. Сьогодні приглянемось цьому розпорядкові дещо ближче.

Не будемо і не можемо скривати того відємного враження, яке викликав цей розпорядок серед нас та — не сумніваємось — і серед загалу українського громадянства. Очевидно нова заборона Кир Григорія — це ще одно звено в цілому ланцюху ходів та виступів того єпископа, що викликували серед нашого народу вже стільки застережень і навіть протестів.

Заборону духовенству під канонічним послухом належати до світських установ з вибору членів мотивує Преосв. Григорій потребою двигнути авторитет Церкви і піднести гідність та вплив священичого стану. Священник — як читаємо при самому кінці розпорядку — має бути священником, має сповняти своє священиче післанництво, має виробляти духа та видвигати ідею, бо в тім лежить сила. А якже священник — запитаємо — може сповняти як слід своє священиче післанництво, виробляти духа та видвигати ідею, коли він відсепарується від світського громадянства та його установ і замкнеться в чисто-церковній сфері, в гурті т. зв. церковників і їм найближчих? Чи зможе він мати той корисний вплив на загал своїх вірних, який мав досі, чи матиме й далі руку на живчику всього життя своїх парохіян? Для нас нема сумніву, що після цієї заборони духовенство станиславівської епархії тратитиме щораз більше своє значіння і свій вплив на народню масу, що в свою чергу вийде тільки на шкоду загально-національній справі та Церкві передовсім.

Не поможе тут багато справі, коли Преосв. Григорій пише, що своєю забороною він не має на цілі шкодити світським установам, ані не хоче, щоб духовенство ставилось до них вороже. Не поможе і те, що він великодушно дозволяє священникам підтримувати радою та інформаціями ті установи, що є добрі і позитивні для Церкви, а де знов товариства ворожі, там, як він пише, священники також мають способи звертати вірним увагу на шкідливу діяльність та упоминати їх. Коли священник не може безпосередньо вмішуватись до справи, а вільно йому тільки через собі відданих людей впливати на хосенну працю у світських установах, то хочби він був не знати який ревний, хочби мав яке велике довіря у своїх вірних, він і при найліпшій волі не переведе того всього, що міг би перевести, колиб держав руку на живчику життя як активний член дотичної установи. Цю думку моглиб ми ілюструвати безлічю сумних прикладів, на це вказують зрештою недвозначно відносини у станиславівській епархії, де, не зважаючи на довголітню працю Кир Григорія, ведену у загально відомому напрямі, число евангелицьких українських громад найбільше з усіх трьох наших дієцезій, де зрештою найбільше не тільки всяких сектантів, але теж явних комуністів! Це так досі, а що буде тепер, коли став діяти цей дивний розпорядок Кир Григорія?

Не маємо тут наміру входити в усі подробиці, зазначимо лише, що нам невідомо, щоб якийнебудь католицький єрарх якогонебудь на-

роду видав подібну заборону свому духовенству. Не чували ми теж ніколи про подібну заборону якогось польського церковного достойника, хоч у поляків, як нації державної, така заборона булаб куди більше зрозуміла й оправдана, як у нас. Навпаки — всі знаємо, яким горячим патріотизмом навіяне польське духовенство, як тісно співпрацює воно з світською інтелігенцією, як зокрема на нашому терені працює воно ревно та з запалом у ріжних світських установах (Т. Ш. Л., „кулка рольніче" і навіть „Стшелец"), не кажучи вже про всякі філянтропійні й харитативні організації, ведені світськими людьми. Тут мимохіть приходить нам на думку недавній виступ кс. д-ра Фердинанда Махая на зїзді діячів Католицької Акції у Варшаві, де він у рефераті п. н. „Справа польського села" висунув такі радикальні тези-домагання і до урядових чинників і до інтелігенції світської та духовної, що ті його думки відбились живим відгомоном у цілій польській державі. І саме в такому часі появляється у нас розпорядок владики, що під канонічним послухом забороняє свому підчиненому духовенству взагалі належати до світських установ...

Ще одна справа. З тексту розпорядку Кир Григорія виходить, що священник може належати тільки до таких установ, де він з уряду а не з вибору, має вступ, або які мають на ціли підтримувати справи Церкви і стоять під впливом Церкви. Вільно теж священникові бути членом установ фінансових, економічних, торговельних та промислових на основі членських вкладок чи акцій, хоч не вільно в них виконувати безпосередньо ніякого уряду чи функції. Значить: священник не може належати до Просвіти, Рідної Школи, Сокола чи Луга, до ніякої політичної організації і навіть у кооперативі чи в кружку „Сільського Господаря" не сміє мати не то керми, а навіть якоїнебудь функції! А як мається справа з філянтропійно-харитативними товариствами, веденими світськими, або такими установами, як напр. товариства прихильників музею по наших містах, ріжні музично-співочі товариства, то-що? Чи до них священник зі станиславівської єпархії не сміє теж належати?

Сумно й боляче читати отсю заборону Преосв. Хомишина, яка — ми переконані — непередумана до кінця і вийде очевидно в користь когось третього. Та ми віримо, що життя сильніше від всяких розпорядків і воно в недалекому часі змете і найновіший розпорядок Кир Григорія

—

ПОСВЯЧЕННЯ ПАМЯТНИКА на могилі бл. п.
ІВАНА ІЖИЦЬКОГО
І МАРИНИ З БЕЛЕЇВ ІЖИЦЬКОЇ
відбудеться 7. листопада в год. 11.30 на Личаківськім цвинтарі. На чин посвячення запрошує свояків і знайомих

Родина.

З Волині, Полісся, Холмщини та Підляшшя.

ПРЕСОВІ МИГУНЦІ.

ПОЛІСЬКІ ДІТИ І СТ. ГРАБСЬКИЙ.

Далебі, життя цікавіше, ніж декому здається. Навіть життя українського Полісся. Бо хто вже не оплакував поліських дітей: і несвідомі, і „дзеньдобрують", і не мають української школи, навіть книжок!

Одним словом — на краю загибелі.

Прийде до них „хтось", побалакає з ними про щось, наобіцяє чогось, — і пиши: пропало, денаціоналізуються.

А виходить, що поліські смаркачі — страшенно небезпечний елемент. Подумайте лишень! І польську шляхту винародовлюють. І проф. Ст. Грабського поправляють. І Бог — зна що ще там, на цих багнах, роблять.

Хто не вірить, нехай прочитає в ч. 293 варшавського бруковця „Куріера Ілюстрованого" допис з Берестя:

„До військової влади в Бересті зголосилася делеґація „засцянковей" шляхти з сільця Лясоти берестейського повіту з благальною просьбою дати їм поміч в урухомленні вселюдної школи. Мешканці села Лясоти мусять посилати своїх дітей в числі 30 до школи в Хмелеві, віддаленої на 3 кільом., де **підлягають вони впливам більшости, затрачуючи рідну польську мову. Цим дітям загрожує винародовлення**".

Отже ясно, як на долоні, що в Хмелеві школа польська, що більшість учнів — українська й що Ст. Грабський ще раз помилився (недавно признався в Варшаві до помилковости своєї ідеї утраквізму), бо „співжиття" річ небезпечна й українська поліська дітвора винародовлює польських шляхтичів і шляхтянок!

„Бодай-то нашому теляті вовка зїсти", як каже приповідка, а поліським дітям переконати Ст. Грабського, що польські діти (і не тільки с. Лясоти!) повинні мати школу польську, а українські — українську.

ЩЕ ШИРША ОПІКА НА ВОЛИНІ.

Маємо ще один доказ доброго, ніжного, прихильного серця „батьків" Волині. В той час як інші собі спокійно сплять, вони все лише журяться за наших бідних сиріток та старців. А через те, що менші, гминні й повітові „батьки" опікувалися ними зле, вирішили ввесь тягар цієї християнської праці взяти на свої плечі.

І ось заклали цими днями „Воєвідський Союз Міжкомунальної Суспільної Опіки", у склад якого входять усі повітові виділи Волині та міські уряди трьох виділених міст. Луцька, Рівного й Ковля.

Новостворена інституція на Волині обійме цілість опіки над дітьми та старцями, перебере на себе всі завдання й управнення міських та сільських громад і вестиме під власною управою заведення — сиротинці та захисти для старців, маючи на це закладовий капітал у кругленькій сумі 470.000 зол. і постійний буджет, що його покриватимуть самоуряди.

І тут ясно, що на роботу Союзу йтимуть і українські податкові гроші.

Неясні тільки такі дрібнички: чи в видаткуванні цих грошей та в праці над сиротинцями і захистами братимуть участь теж українці, чи будуть у них українські сироти та старці та чи будуть вони там чути рідну мову, мати рідне оточення, виховання, релігійне задоволення й т. д.

Досі повітовим і гминним батькам не вистарчало їх добрих, опікунчих сердець на ці дрібнички.

Або просто забували вони, що в сиротинцях були чи є українські діти, а в захистах — українські старці, — і все було там лише польське й римо-католицьке.

Може нові, ціловолинські опікуни відповіли б, як буде надалі?

А може „господарі" Волині (по термінольогії ґен. Ґаліци) не обовязані інформувати „податковців", на що й як будуть використані їхні податкові гроші?

ЗА ХОЛМЩАКАМИ — ПІДЛЯШАНИ.

„Тварди русін" — отак здавен-давна називали холмщан і підляшан їхні найближчі сусіди.

Мимохіть пригадується цей старий епітет, коли читаєш рідні вістки в тому чи іншому часописі про те, чим і як живе сучасна Холмщина з Підляшшям.

Твердий — та й годі, як добре засушений горіх: доля стукає по ньому, стукає, а він і не думає тріснути; навпаки, що-день то твердший.

Читали ми про здвиги українських мас у Турковичах, у Холмі, в ріжних селах, а недавно („Діло" ч. 234) й в м. Володаві. І скрізь ці маси виступають із щораз більше відкритим українським обличчям — після Холмщини й на Підляшші.

„Рускіє" батюшки (їх там найбільше, а владика Сава то й істінноруссkій человек) ще до останнього часу намагалися проповідувати й розмовляти по російськи, та побачили, що „общерусскій язик" щось не притягає до себе народу. Тоді деякі кинулися проповідувати в державній мові, як нпр. прот. К. на Грубешівщині. Та „русини" стали ще твердшими, що прот. К. аж кинув їх і перейшов до міста Х.

Поволі „русскіє" батюшки почали самі мякнути і проповідувати на відпустах по-українськи. Вже не тільки „по градах і весях" Холмщини, але й Підляшшя.

За холмщанами, значить, ствердли й підляшани.

Дехто жартує собі:

— На Холмщині й Підляшші наступає „камяна українська доба": холмщани з підляшанами стають кременем.

Аби було лише кому іскри кресати!

ЯК МАЛО ТРЕБА ДО ЩАСТЯ!

Хто не вірить у волинську ідиллю, нехай прочитає в ч. 42 луцького часопису „Волинь" статтю „Зварти фронт всі волиньской", а саме: про „Зїзд волинського села" 10. Х. ц. р. в Луцьку — ріжних кулок, „Гурту" й „Звйонзку" кооператив із участю українців - інтеліґентів та старших і молодих селян і селянок.

„Волинь" має хист і змальовує цю „величезну подію" надхнено й яскраво:

„Він (зїзд) уназверхнив собою єдність сільського руху... таким, як є волинське село, в його дійсному національному й господарському складі, при спільному столі, в одній салі, нараджувалося воно над дальшими спільними шляхами, що ведуть його до піднесення культури й **добробуту...** Обіч військового осадника в трохи витертому мундурі сидить український хлоп, а між одним і другим надибується що хвилини хлопа з Келеччини чи Любельщини...

Одним словом, одні й другі хлопи ніпрощо більше не думають, лише про хліб, молоко, сало, гроші, чи пак — добробут, — хоч зараз перековуй мечі на рала.

А найголовніше, що про свої національні, духові потреби цілком забули. Чи всі хлопи про цю дрібничку забули, чи тільки українські — це інша річ.

В кожному разі ідилія, якої не бачать лише злочинці або сліпі люди, як думає „Волинь".

Але „Волин. Слово" її добре побачило й дуже зраділо та хвалило.

Бо справді, хіба ж багато треба людям до щастя?

Трошки якогось там „добробуту" та й годі

Макар Зір

З ЖИДІВСЬКОЇ ПРЕСИ.

Жиди про протиукраїнські демонстрації.

Протиукраїнські демонстрації у Львові, що їх польська преса майже цілковито промовчала, знайшли гомінкий відгук у жидівському пресово-публіцистичному світі. В найновішому числі великого культурно-політичного тижневика „Стер" (ч. 38 з 31. Х. — у польській мові) помістила редакція того часопису обширну замітку п. з. „**Протиукраїнські ексцеси**".

„Складача і тов. коректорів перестерігаємо — пише „Стер", — що наголовок відноситься дійсно до ексцесів **протиукраїнських** (підкр. Ред. „Стеру"), а не, як зі звички хотілось би написати: ексцесів **протижидівських**. Така вже льоґіка еволюції політичних подій у багато-національній державі. Переслідування супроти одної меншини мусять раніше чи пізніше перетворитися в переслідування також інших меншин. Ще недавно українські публіцисти й політики перестерігали: Після жидів черга на нас. Сумна ця пересторога починає здійснюватись дуже швидко".

Тут „Стер" переповідає докладний комунікат про протиукраїнські виступи і майже в цілости передруковує **„незвичайно повчальну, для жидівського читача ревеляційну"** — як каже — статтю з „Діла" п. н. „Коник і мовчанка" з 13. Х. ц. р., щоб закінчити цілу замітку такими власними заввагами:

„Читаємо це — і протираємо очі. Про кого тут мова?

Про українців, чи про інших? Бо прошу лише послухати: товчення шиб і биття прохожих до крови, протестаційні збори, резолюція з напятнуванням засади збірної відповідальности за вину одиниці, маніфестаційний похорон фякерника, що грабив крамниці, а згинув на тлі порахунків між ножівниками, масові арешти молоді під закидом революційної діяльности і звільнення їх через брак якихбудь підстав, маніфестаційні похорони капітана резерви, вбитого варіятом, шкідливість тих „відрухів" для держави..."

Як ми це все добре знаємо! **Які сумні анальогії!!**

Хроніка Совітської України.

„ПЕРЕМОГА БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ НА УКРАЇНІ".

Про цю перемогу мусить засвідчити щойно видана у Києві окремою брошурою промова С. Косіора на партійних зборах 20. листопада року 1933 під назвою „Підсумки і найближчі завдання національної політики на Україні", що перемогу мусить вона доводити фактами та цифрами, а головно майже в кожному уступі заїжданими виразами „священий, братній союз соціялістичної України з великим російським народом", їхня „священа, незалежна дружба", „Україна — незламний форпост СССР на заході" та тому подібними трафаретами.

Не маємо жадного наміру полемізувати по суті з цією брошурою, але мимоволі ж повстає питання: чому в жовтні року 1937 видають брошуру з фактами та цифрами ще зперед 20. листопада року 1933? Отже виходить, що від того часу в Совітській Україні не було жадних нових фактів про перемогу національної політики, з того часу не можна занотувати жадних цифр з приводу цього, отже і не здійснилися „найближчі завдання", що їх заповідає Косіор, бо в протилежному разі слід булоб оперувати ними, а не витягати з архіву промови, виголошені 4 роки тому.

Подруге дозволимо собі витягнути з архіву ще щось. Дозволимо собі пригадати, що 20. листопада року 1933 на тих самих партійних зборах промовляв і Панас Любченко, також проголошуючи останню вже перемогу над українськими націоналістами... а що сталося потім?... І зовсім недавно казав з цього приводу помічник Косіора, Кудрявцев, що Любченко тоді навмисне казав про перемогу, про безпеку, бажаючи приспати в такий спосіб пильність органів окупаційної влади.

Трудно на нашу думку доводити щось року 1937 оптимістичними фактами та цифрами з року 1933 занадто вони спізнилися, занадто стали анахронічні і песимістичні.

„УКРАЇНСЬКІ ЧЕКІСТИ".

З приводу висунення Косіора на кандидата до депутатів Найвищої Ради колектив співробітників державної безпеки Наркомату внутрішніх справ УССР (тобто колишнього ДПУ, а ще передтим ЧЕКА) надіслав йому привітання, обіцяючи в кінець знищити українських націоналістів, петлюрівців. У свою чергу колектив висунув на кандидата до депутатів від Києва свого шефа, Єжова, обіцяючи йому теж саме, виправивши раніше свої помилки. В обох випадках цей колектив називає себе „українськими чекістами". Здається нам, що ці всі Леплевські, Іванови, Кацнельсони, Калсони, Мазо, Фішери тощо не мають жадного права називати себе українськими, коли вони московські чекісти вислані на Україну.

СПОРІДНЕННЯ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ УКРАЇНСЬКОЇ ТА РОСІЙСЬКОЇ.

Московська „Правда" у статті „Советская музыкальная культура" бажаючи довести „спорідненя" музичної культури української та російської, каже, що російські композитори дуже часто позичали з української музики. Охоче погоджуємося з численними фактами цих „запозичень". Багато є аматорів, що люблять привласнити собі чужі добрі речі, але чи пощастить „Правді" зазначити хоч один випадок, щоб українські композитори запозичали щось з російської музики. Досить оригінальне „однобічне" спорідненя!

„НЕБЕЗПЕКА МАТИ ОДНАКОВЕ ПРІЗВИЩЕ".

В Харкові посаду голови обласного комітету професійної спілки працівників мистецтва займав Петро Хвиля. За часів, коли на становищі начальника управління у справах мистецтва при Раді Народніх Комісарів УССР був Андрій Хвиля, Петрові Хвилі було навіть приємно бути одноіменником з високим достойником. Але коли Андрія Хвилю оголошено за ворога народу Петро Хвиля став почувати себе в небезпеці. Даремно він заспокоював себе, що справжнє прізвище Андрія Хвилі є Мусульбас, а Хвиля тільки псевдонім, що це всім добре відомо, отже він, Петро Хвиля, не має нічого спільного з Андрієм Мусульбасом, але для більшої безпеки почав Петро Хвиля з початку іменувати себе Петро Хвиля - Гордієць, а надалі і просто Петро Гордієць. Проте невсипуще око тих, що мусять усе знати, почало приглядатися до Петра Гордійця. І щож виявилося? Три роки тому Петро Гордієць - Хвиля проводив колгоспними театрами і ставив по них інсценізацію Шевченкової „Катерини", „перетворивши прекрасний твір Шевченка на русофобську пєсу, де вивів злочинне трактування російського салдата, проти якого загострюється ненависть усіх дієвих осіб..." Отже і Петра Гордійця, хоч і змінив він прізвище, оголошено за ворога народу.

ВИСТАВА „КВІТУЧА СОЦІЯЛІСТИЧНА УКРАЇНА".

Під такою бучною назвою мусять відкрити у Києві виставу з приводу 20. роковин „Великого Жовтня". Якіж саме експонати ілюструватимуть цю „квітучу Україну". Маляр Кодієв виставив картину: „Горкий серед вольських бурлаків", маляр Костецький — картину „Допит білих", маляр Мучник намалював ляйтенанта Шмідта підчас повстання проти царату, маляр Савін виставив картину „Товариш Сталін на південному фронті", маляр Прохоров намалював „Товариш Орджонікідзе у робітничому клюбі" тощо...

Яке це все має відношення до України, нікому не відомо.

НОВІ КНИЖКИ.

Держлітвидав видав такі нові книжки: поезії — Я. Городской „Июль"; С. Гордеев — „Горячее дыханіе"; В. Котляров — „Серебристы тополи"; Нагнибіда — „Дніпроград"; В. Сосюра — „Нові вірші"; Ю. Карський — „Героїка".

Проза: Петро Панч — „Мир" (про німецьку окупацію); Олександер Копиленко — Збірник вибраних творів; Натан Рибак — „Дніпро" роман, книга перша.

КАМЯНЕЦЬ НА ПОДІЛЛІ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР.

Сади і парки. Старий міст, перекинутий між віковічними скелями. Сірі камяні стародавні вали, башти, криві і вузькі вулиці старого Камянця. Головна вулиця імени Петровського, там дитячий санаторій, трьохповерховий будинок дитячих осель. Освітлює місто гидроелектростація на скованому бетоновою греблею Смотричі. Асфальтовані хідники. Театр, кінотеатр. В місті нема церкви, ні костела, ні синагоги. Є 13 шкіл. Навколо міста багаті поклади вапняку та алябастру.

Л.

ТАРАС КУЛЬЧИЦЬКИЙ. 3

ВИСЛАНЕЦЬ.

(Докінчення).

І тоді на вулиці зявилась вона. Так! найпевніше вона. Бо хтож міг би ще бути так принадно стрункий, хтож міг би так чарувати своєю величньою ходою?

Лице мала прикрите блакитньою, шовковою паранджою.

Григор скорими кроками попрямував за нею. Був захоплений, хотів би був підбігти до неї, вхопити її в свої дужі обійми та поцілунками висказати свою любов.

Але тямив, що це чужий край, інші звичаї. Проте не стримався і закликав ніжно: „Балятон-хон!"

Вона відвернулась, поглянула на нього крізь паранджу та ще скоріше попрямувала у сторону домівки.

Як дуже хотів би був тоді Григор побачити її погляд, заглянути в її чудові очі, які звичай краю приказував їй ховати від людей; як дуже хотів забрати її зі собою ген там, за місто, між зелень, до святині мрій, де сай, розсипаючись шумом, падав з узгіря, сікся водопадом на гладких горбах порогів, парував бризками.

— ...Аш — гаду анна могамадан расулаллах!... — ніссе гомінкий голос муезина над містом.

Григор ждав нетерпеливо оподаль мінарету. Коли вийшла Балятон-хон, попрямував знову за нею. Вона йшла спішно, майже бігла.

Як? Щоб вона не помітила незвичайної поведінки свого звеличника? Як? Щоби не звернула уваги на стрункого, поставного гетьманича?

І в її чистому серці ворухналась приємними лоскотом неспробована любов, як шепіт листу на світанку.

Бічним входом увійшла до замкового саду. Григор прискочив за нею, вхопив її упів на алеї та відкинувши паранджу обсипав гарячими поцілунками її зашарілє лице.

Дівчина не боронилась. Із диву не знала що робити. Звільнившись від обіймів палкого гетьманича, побігла чимскоріше і щезла в ічкарі.

А Григор стояв мов укопаний у землю. Був вдоволений. Сам не вірив свому щастю.

Кругом шуміли шепітливим говором стріпіхаті дерева. Вгорі реготався набряклий місяць.

А в долині мовкли, перекотившись по гострих гранях верхів, останні слова озану:

...Ло-іллога іл-аллах-х-х...

V.

Звинно, радісно встало сонце та, обливщись у холодніх росах, роздзвонило гамірний день. На ніжну трепетну зелень посипалось золото промінів.

Вони сиділи на горбку на побережжі за замком і мріяли про далеке, спільне щастя.

— Заберу тебе. Заберу далеко, у свій прекрасний край — говорив мелянхолійно гетьманич — і будемо щасливі довіку. Чиж не тішишся? Чому так сумно глядиш у морську далечінь?

— Я думаю про цей похід — говорила Балятон-хон. — Хто знає, чи він удасться? Хто знає, чи ще коли побачу тебе, мій любий?

А перед ними шуміло лискучими бризками безмежне море і манило у тривожну, непевну, а таку пожадану дорогу.

Тимчасом за містом, де розтаборились козаки почалась метушня. Військо збиралось до походу. Іржали коні, горіли вогнища і снувалась димом по полях бадьора, козацька п'сня.

— Готуйтесь до походу! — накликав гетьман, проходжуючись із Герциком по таборі. — Небавом вирушаємо.

— Я чув, Пилипе, що наш висланець повів діло ще краще ніж ми плянували. Що казав тобі вчора везир?

— Ах так, я забув із тобою, Грицю, поділитися своєю радістю. Мій син посватав везирську дочку. Сам везир годиться на все, але по поході. Хоче дочку видати за сина справжнього гетьмана. Це його ще більше зобовязує, більше втягає в нашу справу... і тому саме я тішусь. Бо поправді, клянусь тобі, Грицю, що я не з особистих бажань роблю цей похід, але для всіх. Я вже старий і так не доведеться довго гетьманувати. Але завжди, як задумаюсь самітний, думки про край не дають мені спокою. Привиджується старий гетьман і тоді щось підгагає мене летіти до краю. Хтось підшептує мені, щоб робити діло негайно, бо пізніше сил не найду. Час не стоїть.

Герцик стиснув щиро руку товариша.

— Я теж тішуся — сказав. — Тішуся, що зможу за нього станути ще до бою; тішуся, що твій син зєднає для нас ще одного прихильника на тепер і на пізніше.

Табор уставлявся в ряди. Бадьоро ставало козацтво у похід і усміхалось до непевної дороги. Усіх манила думка про поворот до рідних.

...Мрії, мрії промінні, кого не манили ви, кого не кликали жити й кому не обіцювали квали перемог!....

По сипкому шляху посипався тупіт кінських копит. Ззаду заторохкотіли вози.

Козаки підіхали під везирський замок, де пристала до них турецька підмога та бадьоро пострибали у синь далекого шляху.

...На тарасі замку стояла сумна зажурена дівчина у блакитній паранджі та махала рукою козакові.

А Григор мчав із військом у далечінь. Тривожна думка про Балятон-хон ще більше підганяла його.

Перед ним, за обрієм яснів золотом далекий шлях.

Роковини співця білоруської волі.

(Власна кореспонденція).

Вильно, 2. листопада 1937.

Білоруський нарід пережив сьогодні незабуті хвилини національної збірної волі і великого свята. Сьогодні відкрили на виленському цвинтарі Росса памятник на могилі одного з найвизначніших письменників Білоруси — **Ядвигина Ша** (Антона Левицького), що своїми новелями широко вславив імя свого бідного, зрибитого народу, давши в них мистецький образ-синтезу білоруського сучасного і загибаючого шляхотсько-народнього світу.

Біля невеликого сірого, камінного стовпика зібралися в листопадове, заплакане дощем передвечіря представники майже всіх повітів Білоруської Землі, провідники істнуючих, ще незакритих установ, студентство, молодь, дітвора. Серед тиші, що сповила всіх присутніх, відмовив на могилі письменника молитву відомий білоруський діяч **о. Адам Станкевич**, що опісля в пориваючій промові накреслив полумяними словами змагання білоруської душі до волі. Символом того змагання була велика душа письменника, що аж по смерти дочекалася заслуженого культу цілого народу. Слово проповідника зробило глибоке враження на слухачів, між якими було багато не-білорусинів; при цьому деякі з не-білорусинів поводилися негідно з культурою людини.

Добре зіспіваний хор під управою інж. **Клімовича** відспівав низку релігійних і національних творів. Почесну сторожу біля памятника тримали білоруські пластуни.

Після відкриття памятника ціла білоруська громада перейшла на гроби ще двох своїх великих діячів, братів-священників, **Альбіна і Казимира Степовичів** (останній відомий як національний поет-містик Своях), де теж відмовлено збірну молитву за померших.

Слід згадати, що памятник на могилі Ядвигина Ша уфундувала власним коштом редакція відомого у нас „Шляху Моладзі". **Гром.**

——о——

проступки. Старовство вже переслухало стареньского пароха о. Вол. Громницького і всіх священників та цілий гурт інтелігентів, про яких поліція думає, що вони причинилися до влаштування панахиди і святочних сходин у „Міщанському Братстві" вечором в 7. год. 1. листопада ц. р.

В понеділок 1. листопада в год. 9. рано відправлено урочисту соборну Службу Божу в намірениі українського народу у переповненій вірними церкві. Вечором були святочні сходини в „Міщанському Братстві", але вже на початку промови п. Семчишина явилася на салі поліція і зажадала, щоб присутні негайно покинули салю під загрозою усунення їх поліційною силою. З уваги на те перервано промову і присутні покинули салю, так, що свято не відбулося, хоч попередніми роками відбувалося воно публично за згодою влади. **І тут поліція зробила ще одно донесення проти аранжерів свята.**

ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ.

КОМАРНО.

1-листопадове свято в Комарні почалося в неділю 31. жовтня ц. р. торжественною панахидою, яку відправило 3-ох священників по вечірні у парохіяльній церкві за душі померших наших Героїв. Гарну проповідь виголосив о. А. Малиняк. Відтак того самого дня вечором відбулися в льокалі читальні „Просвіти" святочні сходини, на яких проф. М. Ліщинський виголосив реферат при виповненій ущерть учасниками салі. Промова своїм змістом і формою зробила на слухачів величезне враження. Настрій був поважний і святочний. У понеділок 1. листопада ц. р. відправив о. парох Кліш у парох. церкві торжественне богослуження. З нагоди свята зібрано датки на українських інвалідів.

РАВА РУСЬКА.

В неділю 31. жовтня ц. р. в год. 17. о. кан. Твердохліб при співучасти о. Модрицького відслужив у церкві над символічною могилою панахиду за Тих, що згинули на полі слави.

В понеділок 1. листопада о. кан. Твердохліб відслужив торжественну Службу Божу в намірениі українського народу, а по Службі Божій панахиду. Підчас Служби Божої і панахиди співав місцевий хор.

Тогож дня вечором заходом руханкового т-ва „Сокіл" уладжено в гарно прибраній домівці „Української Бесіди" в Раві Руській, святочну академію. Започаткував її хор під управою д-ра Карпевича, що відспівав „Ми йдем вперед". Опісля д-р Роман Гопький виголосив обширний реферат про листопадові дні, вказуючи на причини наших невдач. Дальшу програму виповнили: виступ жіночого хору під управою п. О. Терпелюкової, що її виголосив п. М. Турянський та виступ мішаного хору під управою д-ра Карпевича, що відспівав „Коли ви вмірали" і „За рідний край". Усі точки випали дуже гарно, за що присутні нагороджували виконавців рясними оплесками. Академію покінчено відспіванням національного гимну.

Слід зазначити, що в цьому році вперше по всіх наших установах і канцеляріях перший листопад був вільний від занять.

НЕМИРІВ.

Дня 31. жовтня відбулася в домівці чит. „Просвіти" в Немирові святочна академія. На програму склалися: виступ хору під управою о. Романа Трешневського, що відспівав „Думи мої", реферат про значіння листопадових днів, що його виголосив дир. Ришетуха, деклямації „Ворог України" (Марія Яртимець) і деклямації „Моя ненько" (Олена Поташник) та відспівання вязанки стрілецьких пісень. Академію покінчено відспіванням національного гимну.

Рано 1. листопада відслужив о. Р. Трешневський Службу Божу в намірениі українського народу, а по Службі Божій панахиду за Полеглих.

ТЕРНОПІЛЬ.

В доповненні до допису в „Ділі" (ч. 243) про розігнання святочних сходин у Тернополі подаємо ще отсі дані:

В неділю 31. жовтня ц. р. влаштовано в парохіяльній церкві в Тернополі панахиду за упавших борців за українську державність, до якої станули місцеве духовенство; громадянство виповнило церкву вщерть. Серед церкви була уставлена символічна чорна домовина прикрашена тризубом. Безпосередньо по відправі присутні в церкві поліційні агенти зажадали усунення тризуба, що й зроблено, а на духовенство, що брало участь у панахиді, зробили карно-адміністраційне донесення до старости під замітом проступку зі ст. 18. права про

ЦИКІВ, ПОВ. ПЕРЕМИШЛЬ.

В 19-ті роковини Листопадових Днів відправив у неділю 31. XI. о. Шумелда панахиду в церкві, виповненій ущерть народом. У вечорі того-ж дня відбулася в місцевій читальні святочна академія, на програму якої зложилися: вступне слово Козьоринського, хорові продукції муж. хору під управою Гнатовського, міш. хору під упр. Качора, деклямації та кінцеве слово Тихойкого. Свято випало величаво та зробило помітне враження. Слід підкреслити, що цього року на листопадову академію прибули і ціківські „русскі".

ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ У ВАРШАВІ.

Напередодні великих листопадових роковин, у мин. неділю, зібралося українське студентство Варшави та представники громадянства в домівці У. С. Г. для вшанування памяти Листопадового Чину.

Національне свято мало характер академії з відповідною рефератово-вокальною програмою. Перед академією відбулося у греко-катол. церкві при вул. Медовій торжественне богослуження.

З українського життя в Чехословаччині.

Прага, 1. листопада 1937.

В СОЮЗІ УКРАЇНСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ І ПИСЬМЕННИКІВ НА ЧУЖИНІ.

Загальні Збори Союзу Українських Журналістів і Письменників на чужині відбулися в салі Ідальні Українського Жіночого Союзу 29. м. м. По відкритті Зборів голова Союзу запропонував присутнім улаштувати повстанням з місць память померших членів проф. Ф. Щербини і дир. І. Мірного. Незабутньому членові-основникові і членові Управи Союзу І. Мірному голова проф. С. Сірополко присвятив окремо кілька теплих слів.

Зі звітів Управи Союзу виходить, що у відчитному періоді в Союзі було 54 членів, які перебувають частинно в Чехословаччині і частинно розкинені по цілому світі. З цього числа померло двох, один виступив добровільно зі складу Союзу й один приступив до нього. Таким чином на 29. м. м. в Союзі було всього 52 членів.

За цей час відбулося 11 засідань Управи Союзу, 9 прилюдних сходин, на яких члени Союзу виступали зі своїми рефератами на ріжні теми. На будову нагробника на могилі письменника В. Леонтовича зібрано 817.50 чеських корон. А всього в касі Союзу у дні зборів було 933.35 чес. кор.

З дискусії виявилося, що леґітимації членів Союзу значно влекшують фахову працю журналістів за кордоном. На цей факт не вибрали своїх леґітимацій, а також і тих робітників пера, які ще не приступили до Союзу.

Уступаючій Управі Збори одноголосно признали абсолюторію. По принятті цілої низки ухвал загального й орґанізаційного змісту вибрано нову Управу, до якої ввійшли: голова — С. Сірополко, члени — М. Битинський, І. Кабачків, М. Матюшенкова, А. Яковлів і Л. Янушевич; заступник — П. Феденко, члени ревіз. ком. — Д. Антончук, Б. Мартос і М. Славинський.

50-ЛІТТЯ ЛІТЕРАТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТИ О. КОБИЛЯНСЬКОЇ.

Саме тепер минає пятьдесять літ, як уперше на українську літературну ниву виступила О. Кобилянська. З цього приводу Український Соціольогічний Інститут у Празі скликав на 30. м. м. ширші сходини своїх членів і гостей для вшанування почесного доктора Інституту — письменниці О. Кобилянської.

Поперше вислухано й оплесками принято лист-привіт до Ювилятки, в якому збори з захопленням дякували їй за такий цінний вклад до нашої літератури та бажали Дорогій Письменниці доброго здоровля і довгого віку для дальшої її праці на користь і славу Рідного Краю.

Потім п. П. Богацький відчитав дуже цікавий реферат п-ні С. Нагірної на тему: „Музичні і звукові моменти в творчости О. Кобилянської". За пізнім часом другий реферат про творчість О. Кобилянської Л. Білецького перенесено на чергові сходини. **дк.**

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд націй.

Туреччина заключила з Грецією військовий договір?

Німецьке Інформаційне Бюро довідується з добре поінформованих кол, що **Туреччина заключила з Грецією військовий договір на 10 років**; його підпишуть мабуть до 2-ох місяців. Премієр Метаксас їздив недавно до Туреччини, щоби приготовити той договір.

Економічний огляд.

Конюнктуральні настрої.

Події на ринку сирівців і вальорів. — „Велика" і „мала" кріза. — Змінені господарські відносини і заргози з Ню Йорку та Льондону.

З американського континенту повіяло грізним вітром. Дехто вважає це початком нової господарської хуртовини, яка ще сидить у памяти цілого світу. Це була загальна кріза, що вийшла в жовтні 1929. р. з нюйорської біржі і далась у знаки всім державам і всім народам. Та зріст конюнктури в останніх часах, що проявився таким буйним оживленням у продукції і в оборотах, госсою, себто звишкою товарових цін і курсів промислових паперів, покращанням положення на ринку праці, тощо, позволяв говорити вже про ліквідацію великої світової крізи, про **чергове „просперіті"**. Щоправда, підносились тривожні голоси, що людство йде до нової крізи, що теперішню конюнктуру підтримує штучно загальне зброєння, загальна підготова держав до нових воєн. Але при всій слушности в оцінці причин конюнктурального оживлення („зброєння головним імпульсом цього оживлення") залишали чи залишають песимісти без уваги на те, що розбудова **„оборонного господарства"** — це не тільки громадження зброї всіх родів, але також загальне загосподарювання себе від нових битих шляхів почавши, а на інтенсифікації сільського господарства скінчивши. А таке загосподарювання вимагає довгих років і через те віщування короткотривалости конюнктури через „короткий віддих" зброєнь не можна вважати правильним.

Проте вже в серпні ц. р. почався **знижковий рух цін** на товарових ринках. Цей рух у дальших двох місяцях поглибився, обіймаючи майже всі сирівці. На нюйорській і льондонській біржі зявились навіть т. зв. **„чорні дні"**, які своїми панічними настроями заразили навіть ринки, що лежать глибоко на европейському континенті. Катастрофальне просто нотування цін деяких підставових сирівців спричинило теж заломання курсів цінних паперів і то не тільки на біржах у Ню Йорку і в Льондоні, але навіть у далекій від них Празі.

Ці депресійні явища в державах, що звільнились уже були з усіх наслідків великої крізи і дійшли навіть до справжнього добробуту і величезного господарського оживлення, мусять мати поважні причини. І їх є чимало: зріст продукції підставових сирівців, спекуляція, зріст продукційної спромножности в ріжних галузях промислу, далекосхідня війна Японії з Китаєм, частинна репатріяція французьких капіталів, конфлікт американських фінансістів з президентом Рузвельтом, тощо. Ріжно сплетені ці причини в Америці і ріжно в Англії, та всеж рефлекси їх сягають — як сказано вище — на суходіл Европи, примушуючи і континентальні держави застановлятись над тим, чи стоять вони в обличчі **нової крізи**, яку хтось охрестив „малою", пересуджуючи заздалегідь її розміри.

Економічні знавці запевнюють, що рецедива світової крізи з рр. 1929—1935 неможлива, бо господарські відносини сильно змінились. Згадати хочби дальше існування інституцій, які регулюють продукцію, а через те не може дійти до такого обезцінення сирівців, як це було в часі останньої світової крізи. „Кермована господарка" — мовляв — ніколи не доведе до таких переростів, які можуть заіснувати в умовинах вільної господарки і які є спричинниками таких проявів, як захитання рівноваги подачі і попиту, тощо. Активність державних чинників, їх інтервенціонізм у ділянці господарства, спиняє рівночасно розгін спекуляції. Сцентралізовання господарських диспозицій в тотальних державах, як Німеччина, Італія, Японія і СССР, виключає світовий характер евентуальної нової крізи. Консумпційні кредити, які були одною з поважніших причин крізи з р. 1929, тепер мають далеко скромніші розміри. Те саме є з запасами сирівців. Позаекономічні моменти, себто гра політичних сил, (хоч — до речі — дуже тепер замотана і не без впливу на сучасну господарську депресію, яка зазначилась на ринку сирівців і вальорів) є звичайно в наслідках короткотривала. З моментом коли щезає небезпечний політичний момент — щезають теж і наслідки.

Ось такі аргументи висувають оптимісти, яких особливо багато в Англії, хоч є теж і в інших краях, також у Польщі. Та не бракує теж песимістів. З них найбезпечніші ще ті, які — хоч передбачують глибину „грядучої" крізи — то проте звязують цю крізу тільки з деякими державами. І так напр. у Франції передбачують, що Злуч. Держ. Півн. Америки переживуть в найближчому часі дуже поважну крізу. Її глибину визначають два фактори: 1) загальне з-внішньо-політичне положення і 2) внутрішні господарські реформи. Та разом з тим панує у Франції переконання, що Америка зможе оминути важких результатів, якщо зовн.-політична ситуація покращає, а теперішні заломання вдасться направити без сильної інтервенції державних чинників.

В. Н-вич.

Ухвали IV. Конґресу книговодів і знавців книговодства в Катовицях.

(Звідомлення учасника Конгресу).

31. жовтня й 1. ц. м. радив у Катовицях IV. конгрес книговодів Польщі. Цього року також **книговоди-українці вперше взяли в ньому участь:** в скількости 7 осіб, в тому 2 зі Львова, делегованих „Секцією книговодів" при СУПРУГА.

Наради конгресу відбувалися в 3 комісіях: 1) науковій, 2) професійній і 3) організаційній.

Рівень нарад не був надто високий. На професійній комісії панувала ще до того нервова атмосфера, спричинена тактикою предсідника комісії. Взагалі нещирість президії конгресу до його учасників можна було відчути досить виразно.

Найбільше зацікавлення викликали наради в професійній комісії й тому цій комісії призначено найбільшу салю і найдовше велася там дискусія. Зголошені там були три реферати, а саме: 1) **Професійна освіта і дошколювання, 2) Судові знавці книговодства, їх ролі і значіння. 3) Упорядкування правних відносин у званні книговода.**

До першого реферату ухвалено резолюції, в котрих стверджено задовільність теперішнього устрою торговельного шкільництва, конечність творення катедр рахунковости, зокрема білянсознавства та конечність контакту тих, що займаються книговодством як наукою, з предметами книговодства.

До другого реферату ухвалено домагатися для проф. союзів книговодів права оцінювати кандидатів на судових знавців, та унормувати умовини праці цих знавців.

З реферату про упорядкування відносин у книгов. фаху не можна було довідатися чогось конкретного. Нас, книговодів-українців, застановляло, чому так **поверховно** зреферовано проблему унормувати звання книговода. Вияснення прийшло, коли роздано на салі нарад безпосередньо перед започаткуванням дискусії „тези, на котрих має опиратися упорядкування відносин у книгов. фаху". Предложення в останній хвилині конкретного власного плину розвязки цієї справи **мало на цілі заскочити учасників**, здезорієнтувати їх, та тим способом улекшити організаторам осягнення їх бажань. Були підстави побоюватися **опозиції** і її таки конгрес не оминув. Нервувалися промовці, сердився і предсідник комісії, що мусів зрадити деякі подробиці з випрацьованого вже нового, 3-го з черги за 5 років проєкту закону про книговодів. Мусів також вислухати **чимало докорів** за те, що предложені тези випрацьовані на основі проєкту закону, замість навпаки.

Новий проєкт закону чи пак тези, змінені дещо на основі дискусії, устійнено врешті в такій формі:

Книговоди мають дістати свою власну професійну самоуправу в виді **корпорації.**

Лише особи, приналежні до корпорації книговодів, могтимуть виконувати функції книговодів.

Принятих до корпорації вписувати будуть на одну з двох лист: **книговодів знавців** або **книговодів.**

Умовиною прийняття на листу **книговодів-знавців** є: а) осягнення ступня книговода; б) 5 років практики на становищі самостійного книговода; в) зложення іспиту перед спец. комісією.

На листу **книговодів** зможуть вписатися ті особи, що: а) покінчили щонайменше середню школу ліцеальною типу; б) покінчили 2 річні курси для книговодів в часі практики; в) відбули 5-літню практику; г) зложили іспит.

В переходовім часі продовж 3 років на листу книговодів і знавців впишуть всіх книговодів-знавців, заприсяжених в судах і Торг. Промисл. Палатах, як також і професорів книговодства академічних шкіл.

На листу книговодів будуть вписані:

1) книговоди з вищою освітою і 3 роками практики на становищі самостійного книговода;

2) книговоди з середньою освітою і курсом, що його признає Рада корпорації в порозумінні зі шкільною владою, і з 5-літньою практикою на самостійному становищі;

3) особи без повищих кваліфікацій мусять мати 10 років практики на становищі самостійного книговода;

4) або 5 років практики самостійного книговода і зложити іспит з професійної практики, законодавства торговельного, податкового й соціяльного.

Кандидати до корпорації мусять бути польськими громадянами, користати з прав цивільних і громадянських і не можуть мати на собі пятна кари за проступки з жадоби зиску чи з інших низьких спонук.

Принято внесення наших книговодів, щоб іспит здавати з того роду книговодства, в якому кандидат виспеціялізувався, при чому знання іншого роду книговодства малоб бути лише загальне.

Зате **не перейшов наш внесок,** щоби здержатися з вимогами законного унормування звання аж до часу, коли всі організації в Польщі порозуміються дотично того, на яких основах має опиратися закон про книговода. **Досі ріжні організації ріжно уявлють собі будучі правні норми для книговодів.**

Відкинено також наш внесок, щоби задержано для книговодів дотеперішню систему організаційну, замість пропонованої корпорації.

Проєкт організаторів конгресу вимагав для абсольвентів середніх шкіл дворічних курсів для книговодів, та **на наш внесок** змінено цю вимогу на „покінчення курсів ріжних".

Пропонований закон мав би пристосування до торговельних підприємств І. і ІІ. категорії, та до промислових підприємств I—V катег. Кооперації очевидно він не торкався би.

Закон почав би обовязувати по 3 роках від дня, в котрому увійде в життя. Повищі тези ухвалено **80 голосами проти 36.**

На конгресі пробували виступати і жиди, однак без успіху. Не можна признати їм щасливого добору тактики.

І. Стеців.

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

ЗАСАДИ ОБНИЖЕННЯ ПОДАТКУ ДЕРЖАВНИХ УРЯДОВЦІВ.

Т. зв. спеціяльний податок, який обтяжує урядничі платні, має бути від 1. квітня 1938 р. обнижений на оцьтаких засадах: **етатові** державні урядовці, які заробляють 100—150 зол. місячно, будуть зовсім звільнені від сп. податку, урядовці з платнею 150—200 зол. будуть платити 3 проц. замість 9, — з платнею 300 зол. будуть платити ок. 8 проц. При платнях від 1.000 зол. угору ставки залишаться як досі. **Контрактові** державні урядовці і працівники державних підприємств, які досі платять доходовий податок і через те мають ставку спеціяльного податку нижчу, ніж етатові, будуть мати теж деякі пільги в спец. податку. І так: ті, що заробляють 165 зол. місячно будуть зовсім звільнені, а при вищих шаблях платень до 1.000 зол. буде спец. податок дещо обнижений, подібно як в етатових.

ЗАЛІЗНИЦЯ ШЛЕСЬК-ВОЛИНЬ.

На весну зачнуть будувати залізницю лінію Катовиці-Сандомир, яка має дати відтак найкоротше залізниче получення Волині зі Шлеськом і сандомирською округою. Буде це частинна реалізація даного плину будови великої магістралі з заходу на схід Польщі. Частинна, бо продовження лінії з Сандомира на схід передбачене є після будови лінії Катовиці-Сандомир.

СВІТОВА ХРОНІКА.

ЯКИХ КОЛЬОНІЙ ХОЧЕ НІМЕЧЧИНА?

У звязку з промовою Мусоліні на святі 15-річчя фашистівської революції, в якій підкреслена була конечність дати німцям знову „місце під африканським сонцем", — подає преса назви кольоній, що на них рефлектує Німеччина. Ось вони: **Камерун,** простором ок. 700 тис. кв. кільометрів (Німеччина має всього 470.602 кв. км.), — **Того,** простором 87.000 кв. км. і східно-африканські султанати **Руанда й Урунді.** Останні є тепер під зарядом Бельгії, а два перші здебільша під зарядом Франції, в меншій частині — Англії. Найважнішою з цих був. німецьких кольоній є Камерун, бо він скриває величезні господарські і популяційні можливости.

Музична сторінка.

МИКОЛА ЛИСЕНКО.

(У 25-річчя Його смерти).

Ледви 25 літ, одне тільки чвертьстоліття минуло від дня, коли помер Микола Лисенко, батько й основоположник української музичної творчости. 25 літ — не довгий протяг часу для „історичної" перспективи; неодин визначний, великий мистець зазнав справжньої, справедливої оцінки свого таланту та свого значіння після куди довшого часу, ніж одне чвертьстоліття.

Коли Миколу Лисенка вже — за його життя цінили, шанували та звеличали серед українського загалу, коли й досі Його імя називають одночасно та рівнорядно з Шевченком тисячі й міліони земляків, які з музикою ближче не мають багато спільного крім, може, сентименту чи любови до неї — то це доказ, що Лисенко став як і Шевченко, якимсь символом, загально національним добром цілого народу. Так воно є й справді. Імя Лисенка стало синонімом мистецької обнови народнього музичного мистецтва, як імя Шевченка стало синонімом геніяльної мистецької обнови народньої словесности.

В особі Миколи Лисенка ввесь український загал бачив того, якому вдалося першому здобути право громадянства для музичного мистецтва серед свого власного народу і за це загал Його величав; в особі Миколи Лисенка бачимо ми сьогодні того, який працею цілого свого життя розкрив нашому музичному мистецтву ворота до розвитку — і таксамо ми як і майбутні покоління про це мабуть ніколи не забудуть.

Значіння Лисенка саме як цього пробудника нашого музичного мистецтва, як його довголітнього організатора та провідника переростає Його значіння як музики. Його шлях життя, Його обсяг діяльности, Його змагання йшли куди дальше, як іде праця „тільки" — музики. Бо коли той, що тільки творить, обмежується в своїй праці до цієї одної ділянки — дарма, що може в ній осягнути найвищі висоти, то той, що кладе основи під новий рід мистецтва, організує все музичне життя і створює для нього реальний грунт, тривкі рямці і постійне річище, тимсамим будує відповідну основу для музичної діяльности та праці для неї взагалі. Знаємо, що часи перед появою Лисенка були часами, коли наша музика находилась ледви в пеленках; а її несмілі спроби, видістатися „на поверхню", звернути на себе ширшу увагу, зовсім або майже зовсім не вдавалися. Тут, очевидно, абстрагуємо від такого нпр. Бортнянського, який працював серед чужих і якого сам рід його творчости — церковна музика чи опери в тогочасному італійському стилі — не могли спопуляризувати ані самого автора, ані його творів серед широкого загалу українського народу.

Лисенко не мав фактично перед собою нікого, хто бодай сяк-так був би пробував дорогу, яку він пізніше мав би вирівняти та йти нею. Музика жила серед нашого народу тільки у формі народніх пісень; але про те, як використати їх для індивідуального мистецтва, як втягнути в орбіту мистецької творчости взагалі: про якусь самостійну „оригінальну", музику ніхто у нас тоді не думав, чи пак: не зумів цього доконати. Перед Лисенком відкрились великі можливости, але й великі завдання. Він перший зрозумівши цей дійсний стан цієї галузі мистецтва — української музики, стан, який був дуже сумний, бо рівнявся облогові, кинувся з цілою пристрастю талановитого музики, цілим запалом молодої людини та врешті: з цілою сильною волею одного з тогочасних провідників українського руху — у вир музичнотворчої, виконавчої та організаторської праці. І коли вперше почали виконувати Його твори, головно ті до слів Шевченка, коли вперше із концертових естрад чи у стінах приватних українських помешкань залунали пісні та хори до українських слів, тоді ніхто не розглядав і не оцінював їх тільки із боку їх музичної вартости та не порівнював з істнуючими тоді іншими, чужими творами музичної літератури: бо значіння українського живого слова у пісні, значіння музичного твору, складеного не тільки українським композитором, але передовсім складеного у дусі такої музики, яка безпосередньо та найкраще промовляла до розуміння українського слухача — це було у тих часах і для тогочасного українця куди важніше, як сама чисто „професійна" вартість твору.

Річ зрозуміла, що у часах, коли жив Лисенко, увесь вихований у традиції народньої пісні та музики, він мусів передовсім звернутись у своїй творчости до тих двох джерел, з яких цілющий напиток пили тоді досі, для кого слово „Україна" і „українець" не були тільки порожнім звуком. Цими двома джерелами були: народня пісня і Шевченковий „Кобзар". Народню пісню Лисенко перший пізнав, зглибив і перший вивів із темряви сільського примітивізму на світло денне, основуючи на цій народній пісні не тільки майбутню українську музичну творчість, але й здобувши завдяки цьому тривке місце для цієї нашої народньої пісні в загально-европейській музичній культурі. У „Кобзарі" Лисенко найшов нові спонуки для своєї власної оригінальної творчости, стараючися музикою передати те, що Шевченко передавав словами. В деяких хорових творах та сольоспівах Лисенкові це зовсім удалося; а коли зважимо, що епічний стиль Шевченкових поем нелегкий до музичної композиції, то тим більша заслуга Лисенка, що він таки взявся за музичне оформлення цих геніяльних Шевченкових творів.

Не мав Лисенко щастя до оперових лібрет; це може й причина, що він, хоча й залишив опери великі щодо скількости сцен, таки не створив справжньої національної — рівної щодо сили його дрібнішим української опери композиціям. Мабуть тематика, звязана з українським народнім побутом і з фолькльором булаб йому більше відповідала, як фантастика Гоголівської „Різдвяної ночі" чи психольогічні проблеми переживань Тараса Бульби та драматичність акції цієї повісти. На жаль, на своїй дорозі не найшов Лисенко рівнорядного собі лібретиста, що був би йому влекшив цю працю.

Світова війна чи так: часи після неї принесли переоцінку вартостей у всіх ділянках мистецтва, м. ін. іе музиці. І в нас, яким ці часи принесли великий розвиток нашого музичного мистецтва, змінився підхід до деяких критеріїв власної музичної творчости. Та які не булиб ці зміни й підходи: Микола Лисенко залишиться в нас все як зразок великого громадянина та організатора, великого музичного діяча, який поклав основу під усю нашу музичну культуру.

Антін Рудницький.

——o——

„Тарас Бульба" Миколи Лисенка.

З нагоди премієри найбільшого Лисенківського твору, опери „Тарас Бульба" у Харківській Держ. Опері в р. 1928, відомий український композитор **Пилип Козицький** написав тоді для програми опери вступне слово, яке подаємо тут дослівно.

Повість Гоголя „Тарас Бульба" притягала увагу багатьох композиторів. Досить згадати, що на тему „Тараса Бульби" почав був писати симфонію Глінка, збирався писати оперу Серов, написали опери: Сокальський („Осада Дубно"), Кюнер („Тарас Бульба"), Кашперов („Тарас Бульба"), Траїлін („Тарас Бульба") і нарешті Лисенко. Сцену побачили лише опери Кашперова (1893 р.) та Траїліна (1914—15 р.). Опера „Тарас Бульба" Лисенка вперше побачила світ у Харкові 1924 р.

У своїй статті „Музыкальные композиторы Гоголя" („Литер. и научно-популярныя приложения „Нивы" липень 1909 р. ст. 419—432) російський критик Баскін перевівши порівняльну аналізу оперових творів на сюжети Гоголя каже: „Да и вообще нужно сказать, что Лисенко ближе всех подошел по характеру своей музыки (в смысле местного колорита) и по духу ее к иллюстрации Гоголя и его типов." Думка про „Тараса Бульбу" — пише історик української музики проф. Грінченко — вперше виникла у Лисенка після 1874. року після гучного успіху його першої великої опери „Різдвяна Ніч", що із сцени київського оперового театру остаточно переконала композитора в його творчих можливостях і актуально висунула перед ним велике діло створення української національної опери. Але до писання опери Лисенко взявся значно пізніше: з одного боку, поруч з Тарасом його творчу увагу захопили картини іншого сюжету (теж Гоголя) — „Страшна Помста"... з другого — заборона царського уряду виставляти українські твори на сцені відразу перетяла творчі поривання композитора... І фактично Лисенко починає працювати над Тарасом щойно в 1880. року й закінчує її року 1890. (М. Грінченко „Тарас Бульба" Лисенка „Життя і революція", січень 1928. р. 101 ст.).

Лібретто для опери склав Старицький і склав дуже невдало, так щодо мови, як і щодо драматурґічної концепції. Ще за 90-тих років відомий літератор і вчений О. Русов, зазначив, що героєм в опері виступає не Тарас, а Андрій. „Згадую вашого „Тараса" — пише Русов у листі до Лисенка — „а якби я сказав — „зраду Андрія", бо поправді кажучи нема у Вас Тараса. І справді в опері „Тарас Бульба" по суті дано два сюжети: перший — „драма Андрія" і другий — „драма Тараса-батька".

Лібретто через це розплилося, загубило цільність, контактність, динамічність.

Зле побудоване лібретто дуже послаблює, не з вини композитора, сценічне враження від опери. Взагалі з цією оперою Лисенкові повелося точнісінько так, як повелося Глінці з „Русланом і Людмілою", де геніяльна музика поєднана з надиво нікчемним лібреттом.

Самий сюжет „Тараса Бульби" визначає зміст музики, її складові елементи і хоч в основному в опері маємо елементи українського побуту й української пісні, та польську музику, проте в ній трапляються також і досить помітні відгуки італійщини (польські, сцена в Марильці й католицькі гимни, італійські в аріях та піснях Андрія).

Але де Лисенко піднявся на височінь самобутніх образів і форм — це в тих місцях, де він малює образи, взяті з українського побуту: „Кобзарська дума", сцена з перекупками (1. дія) хор покоївок „Ой, хилить, хилить" (2 ява 1. дії), за який, — каже Хоткевич — з радістю можна віддати і всі солодкі арії Андрія і всі оперні трафарети і взагалі ввесь отой ефектовний, але чужий антураж" — спів дівчат, пісня матері, пісня Тараса „Гей літа орел", пісня козаків і прощання матері з синами (2 дія). Взагалі 2 дія одна з кращих в опері.

Не меншою красою, красою самобутнього побуту Запорожської Січи віє з 3-ої дії. В цій композитор зумів з української пісні та її стилю створити своєрідний, унікальний в оперовій літературі, глибоко національний своїм матеріялом і трактовкою кадр з життя запоріжської комуни".

Прекрасно побудована арія татарки в першій картині 4.-ої дії., арія Андрія — у другій картині тієї самої дії, сцена „Герцю" і зустрічі батька з сином у 5 дії.

Кінчається опера сумною піснею козаків.

„Тарас Бульба — монументальний оперовий твір, що мав відбити патос, дух цілої епохи українського життя. В ній ми маємо першу оперу українську своїм матеріялом і духом, в ній композитор дав форму української оригінальної опери великого стилю.

В цьому велике значення „Тараса Бульби", в процесі зросту української музичної культури. Тому факт постановки „Тараса Бульби" на сцені столичної опери — великої політичної та культурної ваги факт.

——o——

Ще в справі фондації ім. кн. К. Острожського в Тернополі.

(З листів до Редакції).

Недавно сторінки „Діла" були заняті справами фондації ім. Острожського в Тернополі. Тому, що моє становище в цій справі дещо відмінне, маю надію, що Редакція „Діла" зволить помістити отсі мої рядки:

Як відомо, законну управу цієї фондації з п. Паньком Чубатим на чолі розвязала влада з невідомих нам ближче причин — як писав кореспондент „Діла", за фамілійну господарку. Як проявилася ця господарка, ніхто не знає, крім втаємничених; досить, що не було там нічого такого, за що міг би притягнути прокуратор до карної або цивільної відповідальности членів б. управи, бо не чули ми ані про карну розправу, ані навіть про якінебудь доходження. Нікого теж з членів б. управи не притягнено до цивільної відповідальности. Зрештою кореспондент „Діла" був би це оголосив у своїм часі в „Ділі" з найменшими подробицями.

Значить не було в фондації ніяких зловживань, не було теж матеріяльної шкоди для фондації. Отже розвязано законну управу фондації з благих причин, які викрила влада, спонукана доносами людей, що їх імена покищо сховані як урядова тайна. (Булоб вельми вказано, щоб бувша управа фондації подала до загального відома декрет воєвідства у Львові про своє розвязання).

Тимчасову управу фондації поручила влада свому комісареві п. Андр. Фалендишеві, будівничому в Тернополі, і додала йому прибічну раду, зложену з осіб, ближче в Тернополі незнаних, які не беруть ніякої участи в нашім громадянськім життю.

П. комісар з прибічною радою мав обовязок привернути правильну господарку, мабуть стягнути претенсії фондації до третіх осіб і до року перевести вибір нової управи в спосіб, приписаний статутом фондації. Кожний свідомий українець, кожний, хто не хоче задержати бодай познаки свого громадянського наставлення, був би цей обовязок уже давно виконав і віддав управу фондації до розпорядження українського громадянства в руки вибраних ним членів нової управи. Поступити так вимагає совість і громадянська дисципліна.

Тимчасом що діється? П. комісар Фалендиш перебирає чимборше урядування з рук уряду і господарить уже сім місяців довше, як йому визначено речинець; господарить без контролі громадянського чинника, бо і члени прибічної ради теж іменовані владою та — що більше — забагається йому грати ролю законодавця, до чого не є ніким покликаний, а саме хоче змінити статут фондації і витрачує фондаційні гроші на щедре оплачування проектів статуту.

Саме в цім лежить суть зла і негромадянської поведінки п. комісаря Фалендиша та його прибічної ради.

Тимчасом кореспондент „Діла", замість з місця осудити поведення п. комісаря і порадити йому, щоб не брався за несвоє діло, вихвалює наперед п. комісаря та його проекти, відтак з приводу усунення в проектованім статуті інтелігенції від управи, підносить голос та осуджує, вкінці без найменшої причини вибілює і тимсамим вносить у ряди українського громадянства в Тернополі, і так уже розбитого на атоми, нове замішання та баламуцтво. Кому це потрібне — не знаємо. За те знаємо, що ані п. комісар ані члени його прибічної ради не мали би що робити в громадянстві, що себе шанує.

Справді: найвищий час привернути в фондації ім. кн. Острожського в Тернополі законну і статутом приписану управу.

Іван Боднар.

Від Редакції: З різних причин поміщуємо цей лист щойно тепер.

Провідник мароканських сепаратистів на засланні.

Французька влада заслала до Ґабону (кольонія у рівниковій Африці) професора мусулманського університету у Фезі, Аллая ель Фассі, бо ствердила, що це він був головним організатором заворушень у французькій північній Африці.

В усіх містах (Фез, Рабат, Касабльянка і Марракеш) переводила поліція ще дальші арешти між націоналістичними діячами. В кожному місті туземні суди в асисті французьких представників розглядають справи арештованих за недавні заворушення та карають арештами від 3-ох днів до 2-ох літ. Всіх засуджених понад 6 місяців відвозять під сильною ескортою далеко в гори Великого Атлясу.

—o—

Діяльність ҐПУ в цифрах.

За минулий місяць розстріляли в СССР 594 особи.

Закордонні кореспонденти довідуються, що передучора (в середу) розстріляло ҐПУ разом 36 осіб. В Зельценівській окрузі розстріляли начальника рільничого виділу, в Мостовській окрузі 2 людей, у Челябинській окрузі 7 людей, в Сталінградській окрузі 9 осіб, в Ґорківській окрузі 3 особи. Окружний суд у Харкові засудив на кару смерти 5 членів контрреволюційної організації, яка „саботувала доставу для червоної армії". Вчора (в четвер) розстріляли в СССР 16 осіб: у Харкові 5 членів „контрреволюційної правої організації, в Ленінградській окрузі 5 і у Пскові 6.

ДАЛЬШІ АРЕШТУВАННЯ ЧЕРВОНИХ ДОСТОЙНИКІВ.

У Москві говорять, що ҐПУ арештувало Рудзутака, б. заступника голови совнаркому СССР, члена центрального комітету партії і кандидата на члена політбюра. ҐПУ арештувало мабуть і нар. комісаря лісового промислу Іванова, якого преса кілька разів атакувала.

Ще раз запрошують Японію до Брюсселі.

Авас довідується, що американська делегація на брюсельську конференцію домагається, **щоб Японію ще раз запросити на конференцію,** тому, що Японія мотивує відмову участи обставинами, що конференцію скликано з почину Ліги Націй.

На четвертому засіданні конференція ухвалила **ще раз запросити Німеччину** та покликати підкомітет, який мав би навязати контакт з Японією та одержати інформації, на яких умовинах погодився би японський уряд на співпрацю з державами, що беруть участь у конференції. Колиб відповідь Японії не була цілком безнадійна, підкомітет міг би взятись до посередництва між Токіом і Нанкіном.

ЩО НА ТЕ ТОКІО?

Домеї твердить, що Японія відповість відмовно на нове запрошення взяти участь у брюсельській конференції сигнатарів, договору 9-ох, бо ця конференція сильно звязана з Женевою; Японія воліє безпосередні переговори з Китаєм, зрештою інтервенція великодержав може хіба лише скомплікувати положення.

Запит комітету неінтервенції до еспанських урядів.

На пленарному засіданні комітету неінтервенції, що відбулось у четвер пополудні, представники 27 держав приняли резолюцію підкомітету зі застереженнями і дали льордові Плімутові повновласть звернутися до обох еспанських урядів з запитом, чи приймуть вони пропозиції комітету щодо евакуації добровольців.

Коли одна і друга сторона погодяться, комітет неінтервенції вишле на терен війни дві комісії, які практично зайнялисяб підготовою відкликати чужих добровольців. Є мало виглядів, щоб оба противники на пропозиції погодилися, отже в Льондоні сумніваються, чи до висилки комісій дійде ще цього року.

Мабуть національний уряд ставиться до справи евакуації прихильно.

По широкому світі.

Польща заключила умову з Болівією у справі кольонізації округи Чапаре.

Большевицька гранична сторожа затримала на озері Ладога 13-ох фінських рибаків з 4-ма човнами.

У Швайцарії рада кантону Швіц одноголосно заборонила всі комуністичні організації. Такі самі заборони ухвалила вже давніше влада кантонів: Женева, Вадт і Нефшатель.

У Чехословаччині йде підготова до врочистого святкування 20-х роковин большевицького панування.

Британська влада в Ґібральтарі переловила віз, яким пачкували зброю до національної Еспанії.

НОВИНКИ.

— **Нова українська піяністка.** В неділю 7. листопада ц. р. виступить у малій салі Музичного Т-ва ім. М. Лисенка з власним концертом молода піяністка **Слава Ганчерюк,** яка минулого року закінчила з відзначенням концертовий курс. У програму концерту входять твори Баха, Шумана, Шопена, Ліста та з українських композиторів твори Людкевича, Барвінського, Ревуцького й ін. 1—2

— **Святочне відкриття Християнського Інтернату для українських студентів** відбудеться в неділю, 7. ц. м. Після архиерейської Служби Божої в церкві ОО. Редемптористів при вул. Зибликевича, пічнеться в год. 12.45 академія в авлі інтернату при вул. Супінського. Співає студентський хор „Бандурист".

— **Скрипковий речітal в радіо.** Іван Сенкевич, учитель Музичного Інституту ім. Лисенка у Станиславові, виступить 8. ц. м. перед львівським радіомікрофоном із скрипковим речіталем. У програмі твори Штравса, Крайслера і ін. Початок в год. 18.10.

— **Мистецькі концерти на провінції.** Довідуємося, що відомі наші мистці, оперовий тенор Михайло **Голинський** і піяністка **Галя Левицька,**

рішились уладити спільні концерти в деяких повітових осередках. Дохід призначують на потреби Рідної Школи в даній місцевости. В листопаді ц. р. порядок концертів такий: 8. ц. м. Добромиль, 10. Ярослав, 12. Яворів, 15. Рава Руська. Подробиці будуть подані в афішах на місці. Можна надіятися, що наше провінціональне громадянство масово скористає з особлившої нагоди і явиться на тих концертах, причиняючись до підсилення Рідної Школи.

— **Концерт у Тернополі.** Філія Музичного Товариства ім. Лисенка в Тернополі, уладжує в суботу 6. ц. м. в салі Української Беседи в 25-ліття смерти Миколи Лисенка Концерт, зложений з його творів.

— **Вистава образів членів групи „Лінія“,** Оттона Гана, С. Ласовської, В. Ласовського та Е. Васильковського, буде отворена в неділю, 7. ц. м., в год. 12 в домівці Союзу артистів-пластиків при вул. Дідушицьких ч. 1.

— **Під закидом нападу на пошту у Ферліеві** з кінцем серпня ц. р. перебувають у слідчій вязниці в Бережанах: Іван Самарик, Ярослав Щербанюк, Стефан Скробач, Іван Грицишин, Михайло Лялька, Василь Шмігель, Андрій Гаран, м-р Ошитко, Богдан Бігус, Роман Рогожа, Богдан Прибило, Роман Андрухович, Зенон Косак, Н. Івахів і С. Гошовський.

— **Латинську парохію** створено у Звенигороді Бучацького повіту. Побудовано вже костел і нові мешкальні будинки, а в найближчому часі буде там іменований польський парох. Звенигород село в більшости українське.

— **Знаменне письмо.** Головна Управа Рідної Школи одержала на днях від кружка Р. Ш. в Підкамені письмо такого змісту: „Старшина кружка Рідної Школи з правами повітового у Підкамені, визнавши превелику виховну вартість і високі відповідальні завдання Р. Ш. в часі червоного терору на східньоукраїнських землях за національні цінноща, рішила зректися своєї позички Головній Управі до ч. 3567. Одночасно титулом нової позички висилає окремо чеком рату. Кличемо всіх, що їм дорога рідношкільна ідея, вступити в наші сліди“. — За Старшину — слідують підписи.

— **Арештували священника.** З доручення слідчого судді при окружному суді в Сяноці, арештовано о. декана М. Мілянича під закидом, що він як катехит у школі біля Устрік Долішніх, нібито намовляв шкільну дітвору до ушкодження в школі портрету одного з державних достойників. Такі зізнання мала зложити малолітня шкільна дітвора і це послужило за підставу до арештування. Дітвору переслухувала спершу місцева учителька, після чого прибула поліція, придержала дітвору, а вечором перевезла її під ескортою до городського суду в Устріках на переслухання. Нема сумніву, що судове слідство виявить невинність о. Мілянича.

— **Окупаційний страйк** вибух у фабриці поколяди „Газет“ при вул. Паненській у Львові. Коло 250 робітників і робітниць застрайкувало та обсадило фабрику, домагаючись підвишки плат і прийняття звільнених робітників.

— **Аванс 50 тисяч службовців.** Рада міністрів приготовляє, як повідомляють із Варшави, аванс державних урядовців, що має наступити в початком нового року. Аванс обіймає урядовців і нижчих службовиків, суддів і прокураторів, військових старшин і підстаршин, граничної та вязничної сторожі а врешті службовиків державних підприємств. При авансах братимуть під увагу число літ служби, службової кваліфікації та старшинство урядників. Першенство мають нижчі категорії й ті, що в 1934 р. втратили при зачисленні їх до нових груп платень. Аванси будуть майже вдвоє численніші ніж торік і обіймають коло 50 тисяч державних працівників.

— **Партійні порахунки.** На редактора „Голосу“ п. Богдана Кравцева напав 3. ц. м. коло друкарні Наукового Т-ва ім. Шевченка якийсь мужчина і вдарив його із заду в голову. Після того напасник утік, його два товариші сказали, що вони „фронтовики“, значить члени т. зв. фронту національної єдности.

— **Обікрали Ставропігію.** До канцелярії Ставропігіяльного Інституту при вул. Бляхарській у Львові, добулися в ночі вломники і розбили т. зв. фартушковою системою дві огнетревалі каси. В обох касах знайшли готівку коло 3.000 зл., яка сталась добичею вломників. Цінних паперів вартости кільканацять тисяч зол. не рушили.

— **У справі віддовження урядовців.** Голова ради міністрів ген. Складковський рішив закінчити акцію віддовження державних урядовців і визначив день 31. грудня ц. р. речинцем, до якого можна вносити подання у справі віддовженевої позички. У звязку з продовженням на основі арт. 11 скарбового закону з 1937 р. правосильности президентського декрету з 14. листопада 1935 р. про спеціяльний податок від винагород, виплачуваних з державних фондів до 31. березня 1938 р., — премієр Складковський продовжив речинець знижених оплат і зачетів на урядничі пенсії у висоті 40 або 50 проц., до дня 31. березня 1938 р.

— **Масова редукція в магістраті.** Управа м. Львова виповіла посади коло 200 контрактовим урядовцям магістрату. Масова редукція викликала велике огірчення, бо двіста осіб утратило кусник хліба, яким удержували переважно ще й родини.

— **Смерть від таємного стрілу.** У Вибудові пов. Бережани, як нас повідомляють, стояли вечором на містку на дорозі: Прокіп Ковалик, Василь Мельник і Петро Фурда. Не прочуваючи нічого злого, почули нагло оклик „стуй“, а рівночасно упав стріл. Поцілений кулею, як оказалося револьверовою, Прокіп Ковалик упав, та по хвилі піднісся, доволікся до загороди Михайла Пасічника і тут під стіжком збіжа знову впав. За ним прибігло двох поліціянтів, а саме Маркович і Вільховий з постерунку Конюхи. Тяжко раненого Прокопа Ковалика відставлено до шпиталя в Бережанах, де він на другий день помер. Перед смертю зізнав, що пострілив його постерунковий Вільховий, чому, не знає. Крім пострілової рани мав в околиці черева синці якби від побоїв. Слідство в цій справі ведеться.

— **Неправдива вістка.** „В 113-ім числі „Діла“ з дати Львів, 26. травня 1937 р., появилася новинка п. н. „Чим займаються ендецькі діячі?“ того змісту, що в Лодзі арештований адвокат Ковальський. Коли ця вістка виявилась неправдивою, Редакція перепрошує адв. Ковальського за мимохіть зроблену йому кривду і складає 200 зол. на суспільні цілі до рук адв. Мацейка“. Таку заяву склав відповідальний редактор „Діла“ на розправі в пятницю 5. ц. м. перед суддею Льокером, тому, що проти нього вніс адв. Ковальський з Лодзі акт обвинувачення. По зложенні згаданої заяви, повновласник адв. Ковальського з Лодзі адв. м-р Мацейко зі Львова відкликав акт обвинувачення. Суддя припинив справу по думці ст. 72 к. к.

— **Загадочне вбивство.** Станиславівську слідчу владу повідомлено про загадочне вбивство. До хати 27-літнього Дмитра Турчака в Потічку пов. Снятин увійшли два озброєні в кріс мужчини. Один з них приступив до Турчака і стрілив йому в груди. Коли нападений впав неживий на землю, оба напасники втікли. Справою занялася поліція, яка покищо не викрила винуватців.

— **Сильний напір поляків на Полісся.** Рік 1937, а властиво його друга половина, дав, як хваляться польські газети, сильне зміцнення польського стану посідання на Поліссі. Під опікою „Звйонзку Полеского“ і „Стоважишеня купцув польскіх“ повстають у всіх містах і містечках польські крамниці. Мірилом може бути факт, що в самім Бересті, де досі вся торговля була в жидівських руках, де було друге таке жидівське ґетто, як у Вильні, від жидівського погрому 13. травня ц. р., заложили 150 польських крамниць. На Полісся прибувають постійно польські купці з заходу, головно з Познанщини і Поморя. Закладають вони крамниці пляново з наміченим наперед розміщенням, щоб не було конкуренції. Від кількох місяців істнує в Бересті „хшесьціяньска“ (польська) гуртівня, в якій беруть товар усі споживчо-кольоніяльні польські крамниці. В короткому часі — як пишуть польські газети — мають повстати відділи цієї гуртівні в інших містах на Поліссі. Також мають побудувати в Бересті торговельні галі на площі римо-кат. парохії і там буде окремий ринок для польських straганярів. Прибувають туди також польські ремісники з Познаньщини, але менше, як торговці. А де наш відпір?

— **Львівська хроніка.** На площі Теодора якийсь злодійчук вирвав пані Лєєр торбинку з готівкою 40 зол. — На вулиці Личаківській трамваєвий віз наїхав на фіру Мих. Федечка з Ляшок Мур. і розбив її та скалічив коня.

— **Краєва хроніка.** Невідомі злодії вкрали з бюрка власника крамниці з обувою Геноха Мардера-Фіяля у Тернополі при вул. Срібній ч. 17. готівку 2.365 зол. і 13 ам. долярів та домове срібло вартости кількадесять зол. — У домі Альфреда Штокера в Коросні вибух земний газ, який зовсім знищив будинок, а зпід його звалищ добули сильно поранених Альфреда та Марію Штокер, яких відставили до шпиталю. — Реставратор у Зимній Воді під Львовом Леопольд Діндорф застрілив 26-літнього купця з Катовиць, Михайла Качмара, який у підхмеленому стані здемолював реставраційну обстанову і наставав на життя Діндорфа. — У Стрию арештовано Пазю Віт із Керниці дрогобицького повіту, що добулася при помочі витриха до мешкання Адольфа Гільмана і вкрала гардеробу вартости 500 зол. — До бюра каси Стефчика в Ямельниці біля Сколього дісталися вночі злодії й розбивши залізну касу, вкрали готівку в невідомій висоті. — У Хлопчицях пов. Рудки стріляв хтось крізь вікно до мешкання Ізраеля Коха та до сусіднього дому Сари Лінгардт.

— Чотири залізничи[illegible] в укр[illegible]іських Кар[illegible] пот[illegible] цьо[illegible] живий [illegible]

[illegible] що головні туристичні [illegible] будуть вільні від нових граничних загострених приписів.

— **Присуд на комуніста.** Перед судом присяглих у Ряшеві станув Натан Кестехер, який підчас походу людової партії в Ланцуті разом з Мозесом Фішлером кричав голосно, вихвалюючи устрій совітської Росії. Фішлер утік, а Кестехера арештували. Обвинуваченого в комунізмі засудили на 2 роки вязниці.

— **Знову долярівкова афера.** Прокуратура закінчила вже доходження проти Ґольдберга і Фридлянда, директорів банкового товариства у Ґродні. Обвинувачено їх за махінації з долярівками на шкоду коло 30 тисяч осіб на терені цілої Польщі.

— **Ранений лис напав на дитину.** Власник маєтку Прусовщизна під Вильном, Лентовський вибрався з братами і синами на дики. По дорозі стрілив до стрічного лиса, але він утік до ліса. Незабаром синок Лентовського побачив під кущем лиса, який кинувся на хлопця і покусав йому руку. Надбігли старші і добили лиса. Був це той сам лис, якого пострілили, як тільки вийшли з дому.

— **Напад на залізничу станцію.** На румунську залізничу станцію Ядова напало кількох озброєних людей і стероризувавши начальника, розпороли залізну касу, з якої забрали 20.000 левів

і 6.000 левів стемплевими значками. Невдоволені, що не знайшли більшої готівки, знищили бюрове уладження та з мешкання самого начальника забрали цінніші річи.

— **Ріжні вістки.** В околиці Дамашку настала сильна повінь, що знищила 500 домів, при чому згинуло 25 людей. — Над летовищем під Букарештом зударилися два літаки, причому один упав на землю і пільот згинув.— На одному з Алевтських островів вибухає вулькан. Острів не має населення.

— **Спраплення помилки.** У статті „Черговий удар на українську кооперацію на Волині вкралася при кінці статті помилка: замісць 43.713 зол. має бути 43.103 зол., отже кінець речення звучатиме: ...„Сусідна молочарня в Антонівці за 527.713 л. молока виплатила 43.103 зол.“

—o—

ПЛЄБІСЦИТ у ЛЬВІВСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ.

Ректор львівського університету Кульчинський видав таке доручення: Всі студенти, що належать до вшехпольської молоді і студенти жиди будуть сидіти окремо у викладових салях.

Крім того — студенти і вільні слухачі мають зложити особисто в деканатах своїх виділів декларацію на підставі таких зразків:

А) Хочу сидіти зі студентами, що належать до вшехпольської молоді.

Б) Хочу сидіти зі студентами жидами.

Ц) Не хочу сидіти ні зі студентами вшехполяками, ні зі студентами жидами.

Такі декларації мають складати тільки студенти, що не належать до вшехпольської молоді, ані не є жидами.

Ці декларації мусять студенти зложити під примусом.

АРЕШТУВАЛИ ЛЯРГО КАВАЛЄРА.

Парисьний „Матен“ повідомляє, що у Валенсії арештували з доручення республиканського уряду лідера крайних лівих партій Лярго Кавалера. Арештували його у хвилині, коли він хотів виїхати з Валенсії до Барсельони.

Виступ еспанської танечниці.

МАНУЕЛЯ ДЕЛЬ РІО.

Велитенські афіші та привабливі у вечірньому повітрі неонові реклями люксусових париських і берлінських мюзікголів, сповіщають останніми часами щораз то частіше атракційні виступи чистокровних еспанських танечниць. Найчастіше виводяться вони із групи еспанського народнього балету, що його на зразок російського балету Діяґілева зорганізувала і на вершини мистецтва підняла найбільша еспанська танечниця Арґентина. Із крівавої своеї батьківщини розбрилися чільніші балетниці по світі і декотрі з них як напр. Наті Моралес, що недавно мала свій вечір у Кракові або Дора дель Монте у Парижі, вдобули вже на еміґрації деяку популярність.

Вчора у Великім Театрі у Львові виступала Мануеля дель Ріо. І танцювала справді добре, орудуючи вправно тарахкальцями-кастанієтами, костюми мала також гарні, але не дихнула на нас жаром андалюзійської крови, не порвала контрастами настроїв, не вичарувала перед нашими очима візію давньої у сонці і квітах скупаної Еспанії. Бо навіть у цих народніх танках етнографічні елементи були придушені особистими танковими задумами, доречі, з дуже слабо розвиненими виразовими можливостями. Навіть „Данса-Мора“ містичний танок, де мав бути зазначений вплив арабський на життя простолюддя, був лише слабим ледви замітним відгомоном експансивности мавританськo-арабської культури, що глибоко вкорінилася головно у південно-східних провінціях піринейського острову і довгі віки її елементи були виразні у всіх ділянках еспанського мистецтва.

Такождуже шкода, що у програмі вечора не було ніодного танку при супроводі не тільки ґітари, але і співаної мельодії, що таке своерідне в еспанських танках, як нпр. „фанданґо“ чи „фіоля д'еспань“, що у минулому столітті були найбільшими танковими козирами у цілій Европі. Не бачили ми правдивої „сарабанди“ ні болера — хоча вони у нас так часто появляються, нераз у дуже аматорській, примітивній інтерпретації. А так хотілось би побачити „екзотику“ — вірну, без надмірної ретуші і свобідної сценічної прикраси.

Остаточно, невжеж маємо подумати, що під покришкою шумно заповіджених з мельодійними прізвищами, славних еспанських танечниць і фільмових зірок, передістаються до нас — на „дикий схід“, симпатичні танечниці, але мадридських чи барсельонських кабаретів?

Коли так, то вчорашній вечір був зовсім вдатним гостинним виступом. **М. Пастернакова.**

✝ Посмертні згадки.

МИХАЙЛО БОЖИК.

В четвер 4. листопада ц. р. помер на удар серця Михайло Божик, скарбовий урядовець у Раві Руській. Причиною несподіваної смерти було правдоподібно те, що скарбовий уряд звільнив його з днем 1. XI. ц. р. в стан нечинний та признав йому у відношенні до його літ служби низьку емеритуру. Вістка про ненадійну смерть М. Божика наповнила сумом усіх, що знали його, бо Покійний відзначався гарними прикметами душі, був завсіди привітний і готовий до прислуг. Був дуже релігійний та побожний і свою побожність манифестував не тільки молитвою, але й великим числом добрих учинків. Похорон відбудеться в суботу 6. ц. м. в год. 14. з дому жалоби при вул. Гурки 34 на цвинтар у Раві Руській. В. Й. П.!

—o—

Дописи.

ТЛУСТЕ.

Про життя, відносини і можливости праці у Тлустім. Тлусте — це типове, подільське містечко. Лежить в заліщицькому повіті, на шляху Чортків-Заліщики, над річкою Тупою, допливом Серету; начисляє 4.200 душ населення, з чого на українців припадає 1.300 душ, поляків 500, жидів 2.200 душ. З важніших будівельних обєктів є в Тлустім церква в будові, що буде найкращою церквою на галицькім Поділлі, рим.-катол. костел, 3 жидівські божниці, маґістрат і два доми Українбанку та палата власника дібр. При головній вулиці мають українці 9 домів, решта українців має свої доми на передмістях. Під гігієнічним оглядом місто в дуже поганому стані. Порох в місті такий, що по переїзді авта дорогою, їздить їх тепер доволі до Заліщик і з Заліщик, не можна ніяк дихати. Всі бруди і нечистости та кльоаки виливається на дорогу. Хоч в місті є електрівня, жидівське підприємство, але з цього світла ніхто не має користи, бо це не світло, лише мигавка, що на ніч певно кілька разів мусить загаснути. Криниці теж невідповідні. Греко-катол. парохія не обсаджена, є завідатель, але доконче потрібний добрий парох, та ще й помічник, бо тлустецький парох мусить обслужити крім Тлустого, ще три сумежні села. Поляки мають пароха і катехита, хоч до обслуги польські священники в Тлустім мають менше душ. Ми на кожнім полі відсталі і тут також. 7-кл. школа обсаджена майже виключно поляками, бо на 12 учительських сил заледви 1 українець. Ґородський суд на 13 осіб персоналу має трьох українців, в тім один суддя. На почті і залізничій стації нема ніодного українця. З українських просвітно-культурних установ є: філія „Просвіти“, кружок „Рідної Шк.“ на правах пов. кружка, філія „Союзу Українок“, чит. „Просвіти“ і „Луг“. Всі ці товариства або животіють або не проявляють ніякої діяльности. Під торговельним оглядом Тлусте є дуже рухливим містом, головно збіжевий ринок тут великий. Можна сміло сказати, що вся торговля в руках жидів. На 18 споживчих крамниць ледви одна складниця П. С. К. Борщів для кооператив, міська українська кооператива з торгом коло 2.000 зол. місячно, кулко рільниче з торгом коло 8.000 зол. місячно, без соли, бо кулко має гуртівню соли. Решта жидівські крамниці, деякі стоять краще ніж П. С. К. На 12 крамів зі скірою, чи готовою обувою є 1 українська крамниця, решта жидівські. На 15 бławатних крамниць є одна укр. крамниця дуже слабенька ґалянтерія, крами з готовим убранням, три склади з деревом (будівельний матеріял), 8 крамів зі содовою водою, два паперові склепи все те у жидівських руках. Одна з паперових крамниць має теж випозичальню книжок. Книжки дуже лихої вартости, але з цієї випозичальні черпають не то наші міщани, але і наша інтеліґенція головний корм. Страшенно потрібна власна бібліотека, бо наша молодь виховується на літературі, що вносить у наші ряди хіба лише спустошення. Мясарських крамниць в Тлустім 10, в тому 8 українських, 2 польські і 7 яток з мясом рогатої худоби в жидівських руках. На 6 ресторанів є 5 жидівських, одна українська, яка має теж гостинницю (власник Корнило Лагодинський). Складниця П. С. К. назагал торгує доволі добре. Був в Тлустім свого часу свій П.С.К. Зліквідований П. С. К. залишив по собі добре зорганізовану сітку кооператив в повіті. Борщівська складниця завела торгівлю збіжжам, але не знати з якої причини зліквідувала в Тлустім експортовий яєчний магазин, що його свого часу вдалося П. С. К. у Тлустім поставити на доволі високім рівні. Здається, що торговля збіжжам ішла борщівській складниці в Тлустім в початках краще ніж іде тепер. Здається причина в тому, що не стало в Тлустім дир. Мацькевича, який перейшов до П. С. К. Перемишль. Є в Тлустім теж „синдикат обожови“, який крім машин і штучних погноїв починає торговлю збіжжам на більшу міру. Але ні П. С. К., ні Синдикат не мають ще в своім обороті ні 1/20 частини торговлі збіжжам, хоч „синдикат“ більше купує збіжжа ніж П. С. К. Тут жиди мають перше місце і довго ще будуть його мати. Кредитових кооператив в Тлустім є три: одна українська, одна польська й одна жидівська. І польська і жидівська кооператива розвивається добре, українська є в застою. Причина в тому, що поручила за П. С. К. Тлусте і попала в фінансові клопоти. В Тлустім є аж 10 адвокатських канцелярій: 3 українські, 1 польська з українським концепієнтом і 6 жидівських. Українські адвокатські канцелярії і польська ледви животіють. Жидівські між виключно українським населенням проспєрують, бо навіть свідомі люди, як справники кооперативи, ідуть до жидівських канцелярій (Цапівці і великі патріоти з Торського). Лікарів є 3 жиди, 1 українець. Дентисти — 1 українець, 1 жид. Політичної організації в Тлустім нема ніякої. І нікого голова не болить, щоб створити якусь політичну організацію. До Тлустого не показався ні один посол, хоч свого часу з заліщицького повіту був в сонаті і сенатор. Отже назагал стан посідання українців під оглядом торговельним, економічним, просвітним і політичним дуже мізерний. Тлусте й околиця замість йти вперед, стомилевими кроками ідуть взад. Причини: розсвареність інтеліґенції і наклепи невідповідальних одиниць на старих працівників, бо наклепами ще ніхто нічого не збудував і в Тлустім не дасться нічого збудувати тим більше, що легко кидати на когось каменем, але дуже важко щось робити. Трохи краще для українців у Тлустім представляється ремісничий стан. Але щож, наші ремісники також ходять самопас і нема кому їх зорганізувати. І так на 12 шевців є 6 українців, 4 поляки, 3 жиди; на 17 столярів — 6 українців, 3 поляки, 8 жидів; 3 стельмахи українці, інших нема; 2 слюсарі — 1 українець, 1 жид; 7 бляхарів — всі жиди; 5 кравців — в тому один українець; 4 фризієри — всі жиди; 4 годинникарі — всі жиди, з пекарів 3 жиди, один українець; один лякерник жид, 2 голорозники — один українець, 1 жид; 2 римарів — один українець, один жид і 3 ковалі жиди. Отже перед українцями в Тлустім багато праці, щоб бодай частину торговлі перебрати у свої руки і зорганізувати село. До того треба багато праці і то совісної, не гамірливої. Можемо дати працю ще багатьом зпоміж нашої безробітної інтеліґенції, що і по Тлустім ходить та не має до чого чіпитися і є посміховищем других націй. Всі можемо теж краще якось зажити, як нині живемо Отже до праці над собою!

—o—

Спорт.

Не довго це тривало... Кара, що її наложив ВҐ і Д ЛОЗПН-у на дрогобицький Юнак не тривала довго. До Львова приїхала спеціяльна делеґація від Юнака, яка так довго бідькалася у Львові аж милосерний ЛОЗПН дарував Юнакові кару і анулював рішення ВҐ і Д про замкнення гриша.

Театри.

Великий Театр:

Субота 6. XI. год. 4. попол. „У святоіванську ніч“ казка для дітей. Год. 7.30 веч. „Завтра неділя“.

Неділя 7. XI. год. 12. впол. „Святоіванська ніч“ казка для дітей; год. 3.30 попол. „Завтра неділя“; год. 7.30 веч. „Завтра неділя“.

Понеділок 8. XI. год. 7.30 веч. „Завтра неділя“.

Театр Ріжнородностей:

Субота 6. XI. год. 7.30 веч. „Жабоньйка“ (вистава продана, абон. неважний).

Неділя 7. XI. год. 3.30 попол. „Жабонька“; год. 7.30 „Жабонька“.

Понеділок 8. XI. год. 7.30 веч. Вечір нової поезії.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ЗОЛОЧІВ:

6. XI. Муж двох жінок.

7. XI. Довбуш.

КІНА.

АПОЛЬО: „Я була шпіоном“ (Фрайляйн Доктор).

АТЛЯНТИК: „Кід Галягад“.

ВАНДА: „Голгофта“.

ҐРАЖИНА: „Шоопацьтапітия“ з Ліль Даговер.

ЕВРОПА: „Іх сто а вона одна“ (Д. Дурбін).

КАСІНО: „Коли цвітуть бози“.

КОПЕРНИК: „Знахор“ на осн. повісти Доленги-Мостовича.

МАРУСЕНЬКА: „Детектив із Гонолюлю“, „Забута симфонія“.

МЕТРО: „Шаржа легкої бриґади“.

МІРАЖ: „Авґуст Сильний, король Польщі“ із Тамарою Вишневською.

МУЗА: „Камелієва дама“.

ПАКС: „Тоні з Відня“ із славним хором „Вінер Зенґеркнабен“.

ПАЛЯС: „Я збрехала“ (Смосарська, Бодо).

РАЙ: „Бльовід Кармен“ із Мартою Еґерт.

РІЯЛЬТО: „Бурґтеатер“.

СВІТ: „Кров на морі“, „На згарищах щастя“.

СТИЛЕВЕ: „Один поверх вище“ і ревія

ТОН: „Трафальґар“.

УТІХА: „Вожд червоношкірих“ і ревія.

ХИМЕРА: „Ти що в Гострій світиш Брамі“.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(вл. Марійська 5).
„Мемфіс, Сахара, Гелюан".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 6. листопада 1937.

БЕРЛІН 19.10 Розр. музика, 22.50 Танкова музика, БІЛГОРОД 18.45 Пісні, БУДАПЕШТ 17.00 Джез на два форт. 18.10 Циг. музика, 21.00 Орх. концерт, ВІДЕНЬ 15.15 Рел. пісні, 17.55, 18.00 Нар. пісні, 19.25 Мельодії І. Штравса (батька та сина), 20.20, 21.00 „У 70 хв. довкола світа" вес. муз. авд., 22.10 Концерт на форт. і орх. Бреслена, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Музика, 21.15 Вес. мельодії, КОШИЦІ 13.30, 15.00 Для Закарпаття, 17.40 „Польська кров" оп. Недбали (фрагм.), МІЛЯНО 17.15 Джез, 20.30, 21.00 Розр. музика, ПРАГА 20.15, 21.00 „Виноєбори" оп. Недбали, РАДІО ПАРІ 18.00 Для дітей, 21.30, 22.00 Симф. концерт, РИМ 19.20 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Ля прінчіпеса ді Ту Бек" оп. Гаїта.

Неділя, 7. листопада 1937.

БЕРЛІН 18.00, 19.25 Розр. музика, 20.00 21.00 Вок.-муз. концерт; БІЛГОРОД 21.20 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 12.30 Концерт оп. орх., 18.30, 19.00 Циг. музика; БРЮСЕЛЯ ФЛЯМ. 21.00, 22.00 „Три бідні мишки" оп. Вальт. Колло. ВІДЕНЬ 13.00 Розр. концерт, 20.00 Нар. пісні Гор. Стирії, 20.05, 21.00 „Щось для кожного" попурі, сол., квартет мєш. хор. орх.; 22.30, 23.00 Легка віденська музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.30 Лотиські нар. пісні, хор, 19.10 Гарні мельодії, 21.00 Веселі мельодії; КОШИЦІ 15.00, 18.45 Для Закарпаття; МІЛЯНО 20.30 Розр. музика, 21.00 Комедія; МІНХЕН 20.00, 21.00 „Казанова" ком. оп. Льорцінґа; ПРАГА 20.00 Військ. орх.; РАДІО ПАРІ 18.00, 19.00 Вагнерів фестіваль, 20.30 Циг. музика, 21.15 Пісні; РИМ 21.00, 22.00, 23.00 Вечір опер; ШТУТҐАРТ 20.00, 21.00 „Біла жінка" оп. Боальдє.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 6. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня авдиція, 11.15 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.40 Італ. пісеньки, пл., 11.57 Сигнал часу, 12.08 Пол. авд., 13.45 Концерт бажань, 15.20 Техн. скринька, 15.30 Господарські вістки, 15.45 Театр Уяви для дітей: „Авантура в третій клясі", 16.15 Концерт дутої орх., 16.50, 18.35, 19.50, 20.55 Актуальна гутірка, 17.50 Наша програма, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 У роковини смерти Івана Гелія: Хоральна авдиція у вик. муж. хору, 18.55 Програма на завтра, 19.00 „Про те, як люблячий зрадив шин звірятам футерка" обр. для молодших дітей. Дискусія в читальні 20.00 Нар. капеля, 20.45 Веч. денник, 21.00 Вельон: Поплавський тенор, форт., 21.45 „П. п. Тратарапські ідуть на Паризьку Виставу" скеч, 22.00 Концерт симф. орх., 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танкова музика з пл.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

Неділя, 7. листопада 1937.

8.00 Сигнал часу; 8.05 Ран. денник; 8.15 Для села: Хліб. газетка. Музика з пл. Що чувати серед хліборобів; 8.30 Ставова господарка; 8.40 Мала орх.; 8.50 Кормлення відлучених телят, коло год. 10.30 після богослуження „Німецькі романтики", гр. пл.; 11.15 Регіон. трансм. з Коронова; 11.57 Сигнал часу; 12.03 Симф. поранок; 13.00 Фільм. огляд; 13.10 Репортаж з Дрездена та Ляйпціґа, 13.35 Музика, спів; 14.45 Для села: Огляд рільних продуктів, На Палуцькому селі. Музика з пл.; Сусідська поміч; 15.45 „Телефон" опов. для дітей; 16.05 Два фортепіяни; 16.45 „Анненка та життя"; 17.00 Концерт орх., спів; 18.55 Театр Уяви: „Як Собєський з ковалихою танцював"; 19.25 Славні віртуози, авд. з пл.; 20.00 Концерт солістів: форт., скрипка,

20.35, 21.00 Спорт, 20.40 Політ. огляд; 20.50 Веч. денник; 21.15 Скеч: „Маски Роберта Стока", „Стріл у ночі"; 21.50 Кірі-Склодовська, фейл.; 22.05 Найгарніші пісні Ст. Монюшка у вик. Я. Гупертової, в супр. форт.; 22.25 Форт. ресітель; 22.55 Ост. вістки; 23.00 Концерт бажань.

Присилайте передплату!

Радіокутик.

ЯК „НАСТРОЮВАТИ" ПРИЙМАЧ?

Кришталковий приймач настроюємо завжди на „слух", себто обертаємо або пересуваємо прилад для строєння так довго, доки не почуємо найсильнішого відбору. Другою чинністю строєння — буде знайти голкою на кришталику найбільш чутливий пункт. По такому настроєнню приймача можемо довший час його не строїти, хіба що змінимо антену. Коли згодом відбір ослабне, тоді шукаємо голкою нових найбільш вражливий пункт на кришталику.

Найвища категорія лямпових приймачів себто супергетеродини, мають спеціяльні урядження для контролі відповідного строєння.

Реакційні приймачі 1. 2- 3-обводові, настроюємо звичайно в той спосіб, що обертаємо галкою реакції направо, себто в напрямі руху вказівок годинника до моменту, коли в голоснику почуємо гук. Тоді починаємо обертати скалю строючого конденсатора, завдяки чому чуємо свист. Задержуємось на цьому, котрий чуємо, коли вкажуюча ця станцію стрілка зупиняється при жаданій стації. Помалу усуваємо реакцію, обертаючи галку реакції в противному напрямі. Тоді чуємо бажану станцію, котрої авдиція вириває ві свисту і гамору. Після того мусимо ще дещо поправити достроєння скалею конденсатора.

БІРЖА.

Львів 5. листопада 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·93, 89·50. Доляри американські 5.28·50, 5.26·00, доляри канад. 5.28·50—5.26·00. Фльорени гол. 292·92—291·25. Франки фр. 18·13—17·62, Франки швайцарські 122.50—121·70, Фунти англ. 26·38—26·22, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·50—16·50, Кор. дан. 117·74—116·90 Кор. норв. 132·48—131·50, Корони шв. 135·93—134·95, Ліри, італ. 21·60—21·00, Марки фінлянд. 11·65—11·20, Марки нім. 118·00 — 115·00, Шилінги австр. 98·50—97·50, Тель Авів 26·20—25·90, Марки нім. срібні 121·00 — 118·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 55·13, 55·50, 3 інв. 1 ем. 69·50, серія ненот. 3 пов. інв. 2 ем. 71·00 серія ненот., конверс. 62·00, 4 пр. дол. 38·75, 39·00, 4 консол. 59·75

Тенденція дещо сильніша.

Папери.

Банк Польський 108·50, Цукор 32·75, Вугоаь 23·25, 23·50, Лільпоп 31·50, Моджеїв 9·75, Островець 25·00, Стараховичі 31·25, Габербуш 41·00.

Тенденція дещо слабша.

Збіжжя.

Жито шт. І.	22·50—22.75
Жито шт. ІІ.	21·75—22·25
Ячмінь бров.	23·00—25·00
Ячмінь пром.	19·00—20·00
Ячмінь паст.	17·25—17·50
Гречка	30·50—30·56
Мука жит. разова 0-95%	26·00—26·51

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 5. листопада 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·75 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	2·80 зол.
1 кг. масла експ. вкл. з опак.	2·80 зол.
молоко	15—16 сот.
яйця (копа)	4·40—4·45 зол.

Тенденція на масло і молоко слаба, на яйця вдержана.

ОПОВІСТКИ.

Збірка під церквами, переведена 17. жовтня ц. р. Льв. Філією Тов. охор. дітей за дозволом Старости Гродзького ч. 134/175 принесла 217 зол. 58 сот. Жертводавцям і особам, що переводили збірку складаємо щиру подяку. — **Виділ.**

Замість окремих повідомлень про своє вінчання, що відбулося 23. жовтня ц. р. — Галина зі Стасишинів і Теофіль Баландюки складають 20.— зол. на Рідну Школу. 2024 1—1

В нашій Адміністрації зложили **на Фонд допомоги академічній молоді** адвокат А. Яворський, Підгайці, зол. 5.—, Село Вибудів пов. Бережани зол. 20.—, Іван Сеницин, Летня, зол. 1.—. **Для „Юлії":** о. Іван Прийма, Хирів, зол. 5.—. **Для Інвалідів:** І. Д. зол. 3.—, збірка церкви Радехів зол. 18.50.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ри... 10.